



EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 2.2.2005
KOM(2005) 24 lopullinen

TIEDONANTO KEVÄÄN EUROOPPA-NEUVOSTOLLE

Kasvua ja työtä Euroopan tulevaisuuden hyväksi

Uusi alku Lissabonin strategialle

Puheenjohtaja Barroson yhteisymmärryksessä
varapuheenjohtaja Verheugenin kanssa antama tiedonanto

{SEC(2005) 192}

{SEC(2005) 193}

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	4
Kasvu ja työllisyys: uusi alku Lissabonin strategialle	4
Tiivistelmä.....	8
1. Polttopisteessä kasvu ja työllisyys	13
2. Eurooppalaisen kumppanuuden solmiminen kasvua ja työllisyyttä lisäämään	15
3. Kasvua ja työllisyyttä lisääviä toimia	16
3.1. Lissabonin toimintaohjelma EU:lle ja jäsenvaltioille	16
3.2. Euroopasta houkuttelevampi paikka investoijille ja työntekijöille	17
3.2.1 Sisämarkkinoiden laajentaminen ja syventäminen	18
3.2.2 Avoimien ja kilpailukykyisten markkinoiden varmistaminen Euroopassa ja sen ulkopuolella.....	20
3.2.3 Eurooppalaisen ja kansallisen sääntelyn kehittäminen	21
3.2.4 Eurooppalaisen infrastruktuurin laajentaminen ja kehittäminen.....	22
3.3. Kasvua osaamisella ja innovoinnilla.....	22
3.3.1 Tutkimukseen ja kehitykseen investoimisen lisääminen ja kehittäminen.....	22
3.3.2 Innovoinnin helpottaminen, tieto- ja viestintätekniikoiden käyttöönotto ja resurssien kestävä käyttö.....	24
3.3.3 Vahvan eurooppalaisen teollisuuspohjan kehittäminen	26
3.4. Uusia ja parempia työpaikkoja.....	28
3.4.1 Useampien ihmisten houkuttelevaaminen työelämään ja sosiaaliturvajärjestelmien uudistaminen	28
3.4.2 Työntekijöiden ja yritysten mukautumiskyvyn ja työmarkkinoiden joustavuuden lisääminen	30
3.4.3 Voimakkaampi investointi inhimilliseen pääomaan koulutusta ja osaamista kehittämällä	31
3.5. Vaikutus kasvuun ja työllisyyteen	32
4. Kumppanuudella tuloksia kasvuun ja työllisyyteen.....	34

Esipuhe

Kasvu ja työllisyys: uusi alku Lissabonin strategialle

Mitä Eurooppa voisikaan olla. Mitä luontaisia vahvuuksia laajentuneella unionillamme onkaan. Mitä käyttämättömiä voimavaroja vaurauden luomiseen ja mahdollisuuksien ja oikeudenmukaisuuden tarjoamiseen kaikille sen kansalaisille. Eurooppa voi näyttää muulle maailmalle mallia taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristöhoidollisesta edistyksestä.

Tällaisen realistisen optimismin hengessä uusi Euroopan komissio laati politiikkaa koskevat suosituksensa Lissabonin strategian – Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2000 käynnistämän kunnianhimoisen toimintasuunnitelman – väliarviointia varten.

Eurooppalaisilla on täysi syy suhtautua talouden mahdollisuuksiin positiivisesti. 1900-luvun loppupuolen menestys on jättänyt vahvat jäljet. Puoli vuosisataa kestäneen rauhanajan jäljiltä meillä on eräs maailman kehittyneimpiä talouksia, joka on yhdistynyt vakaiden ja demokraattisten jäsenvaltioiden ainutlaatuiseksi poliittiseksi unioniksi. Tästä unionista on syntynyt yhtenäismarkkinat, joita euromaissa tukee talouden vakautta lisäävä ja taloudellisen yhdentymisen mahdollisuuksia syventävä yhtenäisvaluutta. Olemme konsolidoineet ainutlaatuisen osallisuutta korostavan yhteiskuntamallin. Peruskoulutuksen taso on korkea ja tieteen perusta historiallisesti hyvin kehittynyt. Euroopassa on dynaamisia ja innovatiivisia yrityksiä, joiden kilpailukyky on erittäin vahva. Parhaimmillaan nämä yritykset ovat osoittaneet hämmästyttävää uudistumiskykyä. Olemme edistyneet kestävässä kehityksessä pidemmälle kuin mikään muu alue maailmassa.

Olemme onnistuneet siinä toimimalla kumppanuudessa – Euroopan unionin toimielimet, hallitukset sekä kansallisen, alue- ja paikallistason hallintoviranomaiset, työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta ovat kaikki kulkeneet yhdessä yhteistä päämäärää kohti.

Perustuslaissa vahvistettu visio, joka sitoo meidät yhteen, nojaa tähän haluun pyrkiä ”Euroopan kestävään kehitykseen, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu, erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous, jonka tavoitteena on täystyöllisyys ja sosiaalinen edistys, sekä korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja ympäristön laadun parantaminen”.

Edistys on ollut huimaa viimeiset 50 vuotta, mutta Eurooppa ei voi levätä laakereillaan muuttuvassa maailmassa. Tämän vuoksi valtioiden ja hallitusten päämiehet päättivät viisi vuotta sitten kunnianhimoisesta muutosohjelmasta. He sitoutuivat tekemään Euroopan unionista maailman kilpailukykyisimmän ja dynaamisimman tietoon perustuvan talouden, joka kykenee ylläpitämään kestävää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja, lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä huolehtimaan ympäristöstä.

Tänään voimme todeta, että edistys on parhaimmillaankin ollut kohtalaista. Vaikka monet Euroopan renessanssin perusedellytykset täyttyvätkin, toteutus ei yksinkertaisesti ole ollut riittävää Euroopan ja valtioiden tasolla. Tämä ei johdu yksinomaan Lissabonin toimintaohjelman käynnistytyn jälkeisistä vaikeista talousolosuhteista vaan poliittisesta toimintaohjelmasta, joka on koordinoinnin puutteen ja toisinaan ristiriitaisten tavoitteiden vuoksi ylikuormittunut. Joidenkin mielestä tämä on merkki siitä, että meidän pitäisi luopua viisi vuotta sitten asetetuista tavoitteista. Komissio ei kuitenkaan ole tätä mieltä. Kohtaamamme haasteet ovat entistäkin kiireellisempiä, kun väestö vanhenee ja kilpailu on maailmanlaajuisia. Jollemme sitoudu niihin vastaamiseen entistä lujemmin, uudella innolla ja keskittymisellä, joudumme pian asettamaan eurooppalaisen yhteiskuntamallimme, eläkkeemme ja elämänlaatumme kyseenalaisiksi.

Pikaisen toiminnan tarve vahvistetaan Wim Kokin johtaman korkean tason työryhmän raportissa, joka esitettiin viime marraskuussa. Raportissa esitetään pelottava haaste. Siinä Wim Kok toteaa: *“Lissabonin strategian kiireellisyys on viime aikoina entisestään korostunut, sillä Pohjois-Amerikka ja Aasia ovat edelleen lisänneet kasvuaan Eurooppaan nähden samanaikaisesti kuin Eurooppa itse on joutunut vastaamaan hitaan väestönkasvun ja väestön ikääntymisen tuomiin haasteisiin. Aika on käymässä vähiin, eikä itsetyytyväisyyteen ole aihetta. Menetetty aika on korvattava parantamalla täytäntöönpanoa”*. Tähän haasteeseen vastatakseen Euroopan on parannettava tuottavuuttaan ja työllistettävä enemmän ihmisiä.

Nykysuuntausten mukaan Euroopan talouden kasvupotentiaali puolittuu lähivuosikymmeninä vain hieman yli prosenttiin vuodessa.

Euroopan talous on kulkenut toiseen suuntaan kuin sen kilpakumppanit muualla maailmassa. Niiden tuottavuus on kasvanut nopeammin ja ne ovat investoineet enemmän tutkimukseen ja kehitykseen. Meiltä puuttuvat vielä rakenteet, joiden avulla voisimme ennakoita ja hallita paremmin talouden ja yhteiskunnan muutoksia. Lisäksi tarvitsemme vielä vision yhteiskunnasta, johon niin vanhat kuin nuoret voivat integroitua siten, että työvoimamme kehittyy, sillä nykyinen uhkaa sekä pitkän aikavälin kasvua että sosiaalista koheesiota.

Komissio on kohdannut tämän haasteen tekemällä ehdotukset unionin strategisista tavoitteista. Niiden mukaan *”uusi kasvu on välttämätöntä hyvinvoinnille, se voi palauttaa täystyöllisyyden ja luo perustan sosiaaliselle oikeudenmukaisuudelle ja kaikille avoimille mahdollisuuksille. Se on myös välttämätön Euroopan asemalle maailmassa ja Euroopan kyvylle ottaa käyttöön resurssit moniin erilaisiin maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseksi”*.

Tarvitsemme dynaamista taloutta laajempien sosiaalisten ja ympäristöpoliittisten tavoitteidemme saavuttamiseen. Tästä syystä uudistetussa Lissabonin strategiassa keskitytään kasvuun ja työllisyyteen. Siksi meidän on varmistettava, että

- **Eurooppa on houkuttelevampi paikka investoijille ja työntekijöille,**
- **osaaminen ja innovaatio muodostavat Euroopan kasvun ytimen,**
- **muotoilemme politiikkamme niin, että yritykset pystyvät luomaan enemmän ja parempia työpaikkoja.**

Kasvun ja työllisyyden asettaminen lähimmäksi tavoitteeksi kulkee käsi kädessä sosiaalisten ja ympäristöpoliittisten tavoitteiden kanssa. Lissabonin strategia on keskeinen osa perustamissopimuksessa vahvistettua yleistä pyrkimystä kestäväan kehitykseen, nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvoinnin ja elinolojen parantamiseen kestäväällä tavalla. Sekä Lissabonin että kestäväan kehityksen strategia edistävät tämän tavoitteen saavuttamista. Toisiaan vahvistavina ne kohdennetaan toisiaan täydentäviin toimiin, ne käyttävät eri välineitä ja tuottavat tuloksia eri aikajaksoilla.

Komissio on täysin sitoutunut kestäväan kehitykseen ja eurooppalaisen yhteiskuntamallin nykyaikaistamiseen ja edistämiseen. Tämä ei ole mahdollista ilman suurempaa kasvua ja työllisyyttä. Kestäväan kehityksen strategiaa ja sosiaalipoliittista ohjelmaa on tarkistettu, ja niitä koskevat ehdotukset esitellään lähiviikkoina kevään Eurooppa-neuvostoa varten. Meidän on myös jatkettava työtämme kansainvälisten kumppaniemme kanssa maailmanlaajuisen makrotaloudellisen epätasapainon korjaamiseksi, sillä kasvun lisääminen hyödyttää kumppaneitamme yhtä paljon kuin unionia.

Tästä syystä Lissabonin strategia edellyttää välittömiä toimia ja yhtenäistä toimintaa Euroopassa.

Toisin toimimisen hinta on suuri ja laskettavissa. ”Sisämarkkinoiden toteutumattomuuden kustannuksista” on olemassa suuri määrä akateemista todistusaineistoa. Luvuista voidaan olla eri mieltä. Mutta Lissabonin strategian toteutumattomuudella todella on hintansa. Paras todiste tästä on kasvava ero Euroopan ja sen talouskumppaneiden kasvupotentiaalissa. Laajemman ja syvemmän integraation tarjoamat mahdollisuudet laajentuneessa Euroopassa ovat kuitenkin valtavat.

Tämän väliarvioinnin tarkoituksena on selvittää, miten Eurooppa voi saavuttaa kasvun ja työllisyyden tavoitteensa. Siinä esitellään ajatus kasvun ja työllisyyden kumppanuudesta, jota tukevat tiukkoja sitoumuksia sisältävät yhteisön toimintaohjelma ja kansalliset toimintaohjelmat. Keskeisiä ovat seuraavat kolme tekijää:

- Ensinnäkin **Euroopan unionin toimet on keskitettävä paremmin**. Meidän on keskitettävä voimamme täytäntöönpanoon perustoiminta-aloilla, joilla saadaan suurimmat vaikutukset. Tämä tarkoittaa annettujen lupausten pitämistä, kaikissa jäsenvaltioissa jo käynnissä olevien uudistusten läpiviemistä ja uusien toimien käynnistämistä siellä, missä se on tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen. Se edellyttää tiukkaa priorisointia komissiolta ja Euroopan neuvoston ja parlamentin vankkaa tukea.
- Toiseksi meidän on **saatava muutoksille tuki**. Laaja ja toimiva osallisuus Lissabonin tavoitteissa on paras tae siitä, että puheet muuttuvat teoiksi. Kaikkien, jotka vaikuttavat Lissabonin strategian onnistumiseen, on kaikilla tasoilla osallistuttava näiden uudistusten täytäntöönpanoon. Niistä on tultava osa kansallista poliittista keskustelua.
- Kolmanneksi **Lissabonin strategiaa on yksinkertaistettava ja virtaviivaistettava**. On selkiytettävä, kuka tekee mitä, yksinkertaistettava raportointia ja tuettava täytäntöönpanoa kansallisilla ja yhteisön toimintaohjelmilla. Jäsenvaltioiden toimia varten pitäisi olla yhdenmetyt ”suuntaviivat” ja edistymisen esittelyyn vain yksi EU:n tason raportti ja yksi kansallisen tason raportti. Tämä vähentää selkeästi jäsenvaltioiden raportointitaakkaa.

Kaikkea tätä on katsottava laajempien uudistusten näkökulmasta. Tarvitsemme myös riittävät varat muutokseen sekä EU:n että valtioiden tasolla.

Jotta pyrkimys potentiaalisen kasvun lisäämiseen ja työpaikkojen luomiseen olisi uskottava, terveet makrotalousolot ovat oleellisen tärkeitä. Euroopan unionin vakaus- ja kasvusopimukseen – kansallisia budjettipolitiikkoja koskeviin EU:n sääntöihin – ehdotettujen muutosten on tarkoitus myös vakauttaa taloutta varmistaen samalla, että jäsenvaltiot voivat täysimääräisesti luoda edellytykset pitkän aikavälin kasvulle.

Unionin rahoituskehiksestä vuoteen 2013 (”rahoitusnäkymät”) Euroopan tasolla käytävissä keskusteluissa on otettava huomioon Lissabonin strategian seuraukset antamalla EU:n tulevassa budjetissa tuki näille tavoitteille. Meidän on varmistettava nykyaikaisen osaamistalouden tarpeita vastaava tuki ja investoinnit, käytettävä voimavaramme niin, että pystymme mukautumaan muuttuviin taloudellisiin ja sosiaalisiin olosuhteisiin, ja otettava käyttöön ohjelmia, jotka antavat jäsenvaltioille oikeat kannustimet niiden omien kansallisten varojen keskittämiseksi Lissabonin tavoitteisiin. Nämä tavoitteet on otettu huomioon rahoitusnäkymiä koskevissa komission ehdotuksissa.

Jos pystymme löytämään tasapainon kunnianhimon, voimavarojen ja hyvien ideoiden välillä, ja jos pystymme saamaan käytännössä aikaan pysyvän muutoksen vuosikymmenen loppuun mennessä ja tukemaan strategiaa täyttämällä taloutemme investointitarpeet ja aloittamalla koheesion uudenlaisen lujittamisen koko mantereellamme, Lissabonin tavoitteet ovat taas saavutettavissa.

Eurooppa tarvitsee tällaisen uuden alun.

Tiivistelmä

Euroopan unioni käynnisti viisi vuotta sitten kunnianhimoisen uudistusohjelman. Komissio on viimeisen vuoden ajan tarkastellut siinä tapahtunutta edistystä. Tarkastelu on johtanut vilkkaaseen keskusteluun Euroopan ja jäsenvaltioiden tasolla kaikkien niiden kesken, joita Lissabonin strategian onnistuminen kiinnostaa. Komissio on hyödyntänyt myös Wim Kokin johtaman korkean tason työryhmän työtä ja siitä marraskuussa annettua raporttia. Yleisesti ollaan yhtä mieltä siitä, ettei Eurooppa ole pystynyt läheskään täysin hyödyntämään Lissabonin strategian tarjoamia muutosmahdollisuuksia. Vaikka diagnoosia ja parannuskeinoja ei asetetakaan kyseenalaisiksi, totuus on, ettei edistys ole ollut riittävää.

Tässä Lissabonin strategian puolivälin raportissa selvitetään, kuinka voimme Euroopan tulevaisuuden hyväksi yhdessä työskennellen saada Lissabonin toimintasuunnitelman takaisin raiteilleen.

Uudistettu Lissabonin strategia – mikä muuttuu?

Komissio ehdottaa Lissabonin strategialle uutta alkua, jossa keskitytään kahteen päätehtävään: **varmistamaan vahvempi ja kestävä kasvu sekä luomaan enemmän ja parempia työpaikkoja**. Euroopan kasvu- ja työllisyystavoitteen saavuttaminen on avain laajempien taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöpoliittisten tavoitteidemme saavuttamiseen tarvittavien voimavarojen käyttöönottoon; näiden laajempien tavoitteiden saavuttaminen vahvistaa uudistuksen onnistumisen. Jotta tämä olisi mahdollista, terveet makrotalousolet, etenkin vakauten pyrkivien makrotalouspolitiikkojen ja terveen finanssipolitiikan noudattaminen, ovat oleellisen tärkeitä.

I Täytäntöönpanon varmistaminen

Täytäntöönpano on Lissabonin strategian tärkein asia sekä Euroopan että valtioiden tasolla. **Uudistusten täytäntöönpano edellyttää uudenlaista kasvun ja työllisyyden kumppanuutta.**

EU:n tasolla keskeinen asema on **komissiolla** politiikan käynnistäjänä ja täytäntöönpanon valvojana.

Samaan aikaan **jäsenvaltioiden** on pantava täytäntöön vielä toteuttamatta olevat Lissabonin uudistukset, joista on sovittu. Tämä olisi varmennettava kansallisilla Lissabon-ohjelmilla, joissa vahvistetaan, miten täytäntöönpano tapahtuu (*ks. jäljempänä kohta hallintotavasta*).

II Uudistettu Lissabonin toimintaohjelma

Tässä raportissa ei ole tarkoitus laatia Lissabonin strategiaa uudelleen, mutta siinä esitellään joitakin unionin ja valtioiden tasolla toteutettavia uusia toimia, joilla helpotetaan Lissabonin vision toteutumista.

Eurooppa houkuttelevammaksi investoijille ja työntekijöille

- Sisämarkkinoiden laajentaminen ja syventäminen
- Eurooppalaisen ja kansallisen sääntelyn parantaminen
- Avoimien ja kilpailukykyisten markkinoiden varmistaminen Euroopassa ja sen ulkopuolella
- Eurooppalaisen infrastruktuurin laajentaminen ja parantaminen

- ✓ Sisämarkkinoita on laajennettava ja syvennettävä. Jäsenvaltioiden on parannettava **nykyisen EU-lainsäädännön täytäntöönpanoa**, jotta yritykset ja kuluttajat saavat siitä kaiken hyödyn. Useissa jäsenvaltioissa keskeiset markkinat kuten televiestintä, energia ja liikenne ovat avoimia ainoastaan paperilla – kauan niiden määräaikojen päättymisen jälkeen, joista jäsenvaltiot ovat sopineet.
- ✓ **Yhtenäismarkkinoiden toteuttamiseen** tarvitaan vielä monia tärkeitä uudistuksia, joihin pitäisi kiinnittää erityistä huomiota: rahoituspalvelumarkkinat ja palvelut yleisesti, REACH-ehdotus, yhteinen konsolidoitu yhtiöveropohja ja yhteisöpatentti.
- ✓ Sääntelyilmaston on parannuttava. Komissio käynnistää maaliskuussa **uuden sääntelyn uudistusaloitteen**, jota varten pyydetään ulkopuolisilta asiantuntijoilta neuvoja tekemiemme vaikutusarviointien laadusta ja menettelytavoista.
- ✓ Kilpailusääntöjä on sovellettava proaktiivisesti. Näin lisätään kuluttajien luottamusta. **Kilpailun esteiden alakohtaiset seulonnat** aloitetaan mm. energian, televiestinnän ja rahoituspalvelujen aloilla.
- ✓ Eurooppalaiset yritykset tarvitsevat myös avoimia maailmanmarkkinoita. Unioni pyrkii määrätietoisesti **Dohan neuvottelukierroksen loppuunsaattamiseen ja täytäntöönpanoon** sekä edistykseen muissa kahdenvälisissä ja alueellisissa taloussuhteissa.

Kasvua osaamisella ja innovaatioilla

- Tutkimukseen ja kehitykseen tehtävien investointien lisääminen ja parantaminen
- Innovaatioiden helpottaminen, tieto- ja viestintätekniikan käyttöönotto ja resurssien kestävä käyttö
- Vahvan eurooppalaisen teollisuusperustan edistäminen

- ✓ Jäsenvaltioiden viranomaisten on kaikilla tasoilla tuettava innovaatioita, **jotta visiomme osaamisyhteiskunnasta toteutuisi**. Tätä helpottanee se, että unioni keskittyy edelleen mm. tietoyhteiskuntaan, bioteknologiaan ja ekoinnovaatioihin.
- ✓ **Sekä julkisen että yksityisen sektorin on investoitava enemmän**

tutkimukseen ja kehitykseen. EU:n tasolla Euroopan parlamentin ja neuvoston on hyväksyttävä nopeasti seuraava **tutkimuksen puiteohjelma** ja **uusi kilpailukyvyyn ja innovaation ohjelma.** Ne esitetään huhtikuussa.

- ✓ Myöhemmin tänä vuonna alkavan suuren **valtiotukipolitiikan uudistuksen** osana jäsenvaltiot, alueelliset ja muut julkiset toimijat saavat enemmän liikkumavaraa tutkimuksen ja innovaatioiden tukemisessa erityisesti EU:n pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.
- ✓ Paras tapa taata unionin kilpailukyky pitkällä aikavälillä on jakaa osaamista korkealaatuisen koulutusjärjestelmän avulla. Saattamalla eurooppalaisen korkeakoulutusalueen valmiiksi unionin on erityisesti varmistettava, että yliopistomme voivat kilpailla maailman parhaiden joukossa.
- ✓ Komissio ehdottaa ”**Euroopan teknologiainstituutin**” perustamista.
- ✓ Komissio tukee ja kannustaa **innovaatiokeskuksia**, joiden tarkoituksena on auttaa aluetason toimijoita tuomaan yhteen tiede- ja yritysmaailman huiput ja oikeat voimavarat, joilla ideat saadaan laboratorioista käytäntöön.
- ✓ Komission ja jäsenvaltioiden on vauhditettava **ekoinnovaatioiden edistämistä**, sillä niillä voidaan parantaa merkittävästi elämänlaatuamme sekä kasvua ja työllisyyttä esimerkiksi kestävän luonnonvarojen käytön, ilmastomuutoksen ja energiatehokkuuden aloilla.
- ✓ Galileo-satelliittipaikannusjärjestelmästä saatuihin kokemuksiin perustuvilla **eurooppalaisilla teknologia-aloitteilla** kannustetaan myös kumppanuuksiin teollisuuden kanssa. Ensimmäisen näistä pitäisi käynnistyä vuonna 2007, kun seuraava tutkimuksen puiteohjelma saadaan vauhtiin.

Uusien ja parempien työpaikkojen luominen

- Useampien ihmisten houkutteleva työelämään ja sosiaaliturvajärjestelmien nykyaikaistaminen
- Työntekijöiden ja yritysten mukautumiskyvyn kehittäminen ja työmarkkinoiden joustavuuden lisääminen
- Lisäsijoittaminen inhimilliseen pääomaan parantamalla koulutusta ja taitoja

- ✓ **Työmarkkinaosapuolia pyydetään** ennen kevään 2005 Eurooppa-neuvostoa **kehittämään yhteinen Lissabonin toimintaohjelma**, jossa määritetään niiden osuus Lissabonin tavoitteisiin pyrittäessä.
- ✓ Jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on **lisättävä pyrkimyksiä työllisyystason nostamiseksi** erityisesti harjoittamalla aktiivista työmarkkinapolitiikkaa, jolla autetaan ihmisiä työllistymään ja tarjotaan kannustimia työssä pysymiseen, sekä kehittämällä aktiivisen ikääntymisen politiikkoja, jotta ihmiset eivät siirtyisi työvoiman ulkopuolelle liian aikaisin, ja nykyaikaistamalla sosiaaliturvajärjestelmiä, jotta ne antavat edelleen

ihmisille muutoksissa tarvittavan tuen.

- ✓ Euroopan ja Lissabonin strategian tulevaisuus liittyy tiiviisti **nuoriin ihmisiin**. Unionin ja jäsenvaltioiden on varmistettava, että heille voidaan ehdotettujen uudistusten avulla antaa ensimmäinen tilaisuus elämässä ja heidän koko elämänsä ajan tarvitsemat taidot. Unionin on myös selvitettävä ensisijaiset tavoitteet väestöpoliittiseen haasteeseen vastaamiseksi.
- ✓ Jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on parannettava **työvoiman ja yritysten mukautumiskykyä ja työmarkkinoiden joustavuutta**, jotta Eurooppa pystyy mukautumaan rakenne- ja markkinamuutoksiin.
- ✓ Työvoiman vähetessä tarvitsemme **hyvin suunnitellun lähestymistavan lailliseen maahanmuuttoon**. Komissio esittää käynnissä olevan julkisen kuulemisen perusteella suunnitelman vuoden 2005 loppuun mennessä.
- ✓ Eurooppa tarvitsee **enemmän ja parempia investointeja koulutukseen**. Keskittymällä Euroopan ja valtioiden tasolla osaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen helpotetaan ihmisten siirtymistä uusiin työpaikkoihin. Tämän tukemiseksi tänä vuonna on tarkoitus hyväksyä **elinikäisen oppimisen ohjelma** EU:ssa ja vuonna 2006 jäsenvaltioiden on määrä esitellä kansalliset elinikäisen oppimisen strategiansa.
- ✓ Eurooppa tarvitsee myös **liikkuvampaa työvoimaa**. Liikkuvuutta unionissa helpotetaan myös hyväksymällä pian kesken oleva **ammattillisten pätevyysien** kehys. Komissio tekee vuonna 2006 ehdotuksia **tutkintojen vastavuoroisen tunnustamisen** yksinkertaistamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi nopeutettava kaikkien vasta unioniin liittyneistä maista tulevien työntekijöiden liikkuvuuden esteiden poistamista.
- ✓ Alue- ja paikallisviranomaisten olisi suunniteltava hankkeita, jotka vievät meidät lähemmäksi Lissabonin tavoitteita. **Rakennerahastojen seuraavaa sukupolvea** (maaseudun kehittäminen mukaan luettuna) muotoillaan tämän perusteella keskittyen siihen, miten niillä voidaan edistää kasvua ja työllisyyttä paikallistasolla.

III Lissabonin strategian hallintotavan parantaminen

Lissabonin strategian hallintotapaa on parannettava radikaalisti, jotta se olisi tehokkaampaa ja helpommin ymmärrettävissä. Unionin ja sen jäsenvaltioiden vastuut ovat menneet sekaisin. Päällekkäisiä ja byrokraattisia raportointimenettelyjä on liikaa ja poliittista vastuunottoa liian vähän.

Sen selvittämiseksi, mitä täytyy tehdä ja kuka mistäkin vastaa, komissio ottaa käyttöön **Lissabonin toimintaohjelman**.

Lisäksi komissio ehdottaa yhdenmuettyä lähestymistapaa **nykyisten työllisyysuuntaviivojen ja talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen virtaviivaistamiseksi uuden talous- ja työllisyysjakson osana**. Tulevaisuudessa uudistusten edistämiseen käytetään Lissabonin

toimintaohjelman ohella yhdennettyjä suuntaviivoja. Ne koskevat makrotalouspolitiikkaa, työllisyyttä ja rakenneuudistuksia. Laajojen kansallisten keskustelujen jälkeen jäsenvaltioiden odotetaan vastaavasti hyväksyvän kasvua ja työllisyyttä koskevat kansalliset toimintaohjelmansa sitoumuksineen ja tavoitteineen.

Kaikkien näiden yhdistämistä varten jäsenvaltioiden olisi nimettävä **hallitustason ”Lissabon-vastaava”**.

Raportointia yksinkertaistetaan myös. Edistymisestä raportoidaan yhdessä EU:n tason raportissa ja yhdessä kansallisen tason raportissa. Uuden raportointimenettelyn avulla Eurooppa-neuvosto ja Euroopan parlamentti voivat keskittyä politiikan keskeisiin asioihin ilman moninaisia alakohtaisia raportteja, jotka nyt kuuluvat vuotuisen raportointiin.

Näin Eurooppa-neuvoston on helpompi antaa kevätkokouksissa käytännön ohjeita ja komissio pystyy paremmin seuraamaan Lissabonin tavoitteisiin pääsyä tarjoten rohkaisua ja ehdotuksia lisätoimista, jotta ohjelma pysyy raiteillaan.

* * *

Edellä mainitun perusteella komissio suosittelee Eurooppa-neuvostolle seuraavaa:

- Käynnistetään uusi kasvun ja työllisyyden kumppanuus.
- Hyväksytään yhteisön toimintaohjelma ja kehoitetaan jäsenvaltioita laatimaan omat kansalliset toimintaohjelmansa.
- Hyväksytään tässä raportissa esitetyt uudet Lissabonin strategian hallinnolliset järjestelyt politiikan täytäntöönpanon tehostamiseksi kansallisella ja yhteisön tasolla sekä Lissabonin tavoitteita koskevan todellisen keskustelun ja aidon poliittisen vastuunoton kannustamiseksi.

1. POLTTOPISTEESSÄ KASVU JA TYÖLLISYYS

Lissabonin toiminta-suunnitelman tavoitteena oli valjastaa EU:n voimavarat...

Yhtenäismarkkinat, euro ja EU:n äskettäinen laajentuminen ovat kaikki osoituksia **EU:n kyvystä saavuttaa kunnianhimoisia tavoitteita**. Yli puolen vuosisadan ajan EU on rakentanut rauhaa ja hyvinvointia. Se on selviytynyt taloudellisista, sosiaalisista ja poliittisista muutoksista voittajana. Se on onnistunut tehtävässä asettamalla yhteisiä tavoitteita ja tekemällä yhteistyötä niiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot, hallitukset, kansalaisyhteiskunta, liike-elämä ja kansalaiset kumppaneinaan. Tämä sama dynamiikka johti kauaskantoisen uudistussuunnitelman hyväksymiseen Lissabonissa maaliskuussa 2000 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa. Suunnitelmassa viitotetaan tietä kohti kilpailukykyistä ja osallisuutta edistävää osaamistaloutta ja tarjotaan eurooppalaista ratkaisua maanosamme päivänpolttaviin haasteisiin.

...mutta edistymistä ei ole tapahtunut riittävästi.

Nyt on nähtävissä, että talouselämän olosuhteet, kansainvälinen epävarmuus, hidas kehitys jäsenvaltioissa ja päämäärän asteittainen hämärtyminen ovat yhdessä johtaneet siihen, että Lissabonin strategia on ajautunut sivuraiteelle. Silti haasteet ovat entistä polttavampia; kilpailun maailmanlaajuistuminen ja väestön vanheneminen ovat suuntauksia, jotka ovat tänä päivänä vieläkin ilmeisempiä kuin viisi vuotta sitten. Tämä on myös Wim Kokin johdolla kokoontuneen korkean tason työryhmän arvio tilanteesta¹. Työryhmä painotti sitä, miten Eurooppa **ei ole edistynyt riittävästi** Lissabonin strategian tavoitteiden saavuttamisessa. Tilanteen korjaamiseksi meidän on palautettava luottamus Euroopan kykyyn luoda olosuhteet, joissa tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista. Eurooppa voi hyödyntää rikasta perintöään, moninaisuuttaan ja ainutlaatuista yhteiskuntamalliaan sekä saada uutta voimaa äskeisestä laajentumisestaan, joka teki siitä maailman suurimman yhtenäisen markkina-alueen ja suurimman kaupan alan yhteenliittymän.

Kasvu ja työllisyys ovat seuraava suuri eurooppalainen hanke.

Kokin raportin tärkein päätelmä on se, että ”kasvun ja työllisyyden edistäminen Euroopassa on seuraava suuri eurooppalainen hanke”. Komissio ehdottaa Lissabonin toimintasuunnitelman uudelleen kohdentamista toimiin, joilla luodaan **kasvua ja työpaikkoja** tavalla, joka on täysin **johdonmukainen kestävä kehityksen tavoitteen kanssa**. Strategian mukaisten toimien pitäisi vahvistaa EU:n kykyä toteuttaa asettamiaan ympäristö- ja sosiaalialan tavoitteita ja kehittää niitä edelleen. Tämänhetkisenä haasteena on kuitenkin laatia strategia aloille, joilla Euroopassa on parantamisen varaa (esimerkkeinä pysähtynyt kasvu ja uusien työpaikkojen puute).

Tämä edellyttää kumppanuuden uudistamista.

Strategian täytäntöönpanoa on jatkettava uudistamalla jäsenvaltioiden ja EU:n kumppanuus niin, että työmarkkinaosapuolista tulee täysimääräisiä toimijoita. Uusi Lissabonin toimintasuunnitelma on väkisinkin väljä, mutta sen menestys riippuu määrätyistä poliittisista painopisteistä, joista kiinni pitämällä voidaan taata kokonaisvaltaisen onnistuminen. Täytäntöönpano on

¹ Wim Kokin johdolla kokoontuneen korkean tason työryhmän raportti Lissabonin strategiasta, marraskuu 2004 (http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/group/index_en.html).

ratkaisevassa asemassa, ja nykyisiä täytäntöönpanorakenteita onkin parannettava kiireesti. Työskentelytapojen on EU:ta ja jäsenvaltioita yhteen sitovan strategian täytäntöönpanossa oltava järkeviä ja tehokkaita. Tämän onnistumiseksi kaikkien niin EU:n kuin kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimijoiden – jäsenvaltioiden, Euroopan kansalaisten, parlamenttien, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja kaikkien yhteisön toimielinten – on koettava Lissabonin toimintasuunnitelma omakseen. Niiden kaikkien olisi osallistuttava Euroopan tulevaisuuden rakentamiseen, sillä kaikki myös hyötyvät sellaisesta tulevaisuudesta, johon Lissabonin toimintasuunnitelmalla pyritään. Uudistetussa Lissabonin strategiassa on kyse näiden voimavarojen hyödyntämisestä kansalaisten eduksi. Se tarjoaa tilaisuuden viedä kehitystä eteenpäin ja yhteisen näkemyksen siitä, miten tämä voidaan toteuttaa.

Vakaa makrotalouden perusta on menestyksen lähtökohta.

Vakaa makrotalouden perusta ja makrotalouspolitiikka

Vakaa makrotalouden perusta on lähtökohta uskottaville ponnisteluille lisätä kasvua ja luoda työpaikkoja. Erityisesti vakauteen perustuvan makrotalouspolitiikan ja terveen budjettipolitiikan jatkaminen on ratkaisevassa asemassa. Hallitusten on tervettä julkista taloutta harjoittamalla maksimoitava keinot, joilla kasvua ja työllisyyttä voidaan edistää.

EU:n vakaus- ja kasvusopimukseen eli sääntöihin, joilla kansallista budjettipolitiikkaa säännellään EU:n tasolla, ehdotettujen muutosten pitäisi vakauttaa talouttamme entisestään. Niillä myös varmistetaan, että jäsenvaltiot voivat osallistua täysipainoisesti pitkäkestoiselle kasvulle otollisten olosuhteiden luomiseen.

Tuottavuus ja työllisyys

Lissabonin strategiassa työllisyyden ja tuottavuuden lisäämistä kilpailukykyä parantamalla pidetään yhtä tärkeinä.

Uusien ja parempien työpaikkojen syntymisen...

Työmarkkinoiden on sallittava tehostua tarjoamalla työllistymiseen ja yritysten työhönottoon kannustimia, jolloin markkinoille syntyy lisää ja parempia työpaikkoja. Tämä edellyttää huomattavaa investoimista osaamispääomaan ja työvoimalta parempaa sopeutumiskykyä osallisuutta edistävillä työmarkkinoilla.

...ja tuottavuuden kasvun myötä tapahtuvan kilpailukykyyn vahvistumisen...

Tuottavuuden nousu on hidastunut EU:ssa huomattavasti. Kehityssuunnan kääntäminen on EU:n kilpailukykyyn suurin haaste. Samaan aikaan on pyrittävä siihen, että tuottavuus nousee pysyvästi kaikilla talouden avainsektoreilla. Työvoiman osaamisen parantaminen, investointien lisääminen, tieto- ja viestintätekniikan käyttö talouden kaikilla osa-alueilla, terve kilpailuympäristö ja tarkoituksenmukainen sääntely ovat tuottavuuden nostamisessa ensiarvoisen tärkeitä. Lissabonin strategian liian raskaaksi käynyt poliittinen tavoittelista on kuitenkin hämärtänyt näiden tuottavuuden nousua stimuloivien toimien merkitystä. Tällaisten politiikkojen avulla toteutettavien rakenneuudistusten olisi vastedes oltava uudistetun Lissabonin strategian kulmakivi.

...on käytävä tasatahtia.

Tuottavuuden ja työllisyyden on kehityttävä tasatahtia. On pyrittävä välttämättään kasvua, joka ei luo työpaikkoja – tilanne, joka on varjostanut Yhdysvaltain taloutta viime vuosina. Samaan aikaan pitkäaikaistyöttömät ja suhteellisen vaatimattomat taidot omaavat henkilöt on saatava takaisin työelämään. Tämä saattaa vaikuttaa vauhtiin, jolla tuottavuutemme voi parantua. Osaamisen, koulutuksen ja innovaatioiden voimakas esiintuonti uudistetussa Lissabonin strategiassa suo ihmisille tilaisuuden kiivetä ”tuottavuuden tikkaita” ja takaa sen, että kokonaistuottavuus lisääntyy nopeasti.

Avoimilla kansainvälisillä markkinoilla on merkitystä.

Kansainvälisten markkinoiden avautuminen ja vasta teollistuneiden talouksien voimakas kasvu edistävät merkittäväällä tavalla kasvua ja työpaikkojen syntymistä. Tuloksiin päästään kuitenkin vain, jos huolehdimme syvemmästä ja nopeammasta talouden rakennesopeutusprosessista resurssien kohentamiseksi aloille, joilla Euroopalla on suhteellinen etu. Olennaisinta uudistetun Lissabonin strategian onnistumisessa on helpottaa painopisteen siirtämistä kilpailukykyisemmille aloille ja parempien työpaikkojen luomista.

EU:n ja kansallisen tason on jaettava vastuu.

Poliittisen toimintaohjelman toteutus on riippuvainen sekä EU:n että kansallisen tason toimista. Onnistumisen edellytyksenä on vastuun jakaminen ja yhteiseksi kokeminen. Tästä syystä kumppanuus on välttämätöntä.

2. EUROOPPALAISEN KUMPPANUUDEN SOLMIMINEN KASVUA JA TYÖLLISYYTTÄ LISÄÄMÄÄN

Kasvua ja työtä – ensimmäinen esimerkki Euroopan uusiutumiseen tähtäävästä kumppanuudesta.

Komissio on juuri ehdottanut Euroopan uusiutumiseen tähtäävän kumppanuuden solmimista². Se on osa vuosien 2005–2009 strategiaohjelmaa ja sen tarkoituksena on mahdollistaa jäsenvaltioiden, EU:n ja työmarkkinaosapuolten yhteistyö yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Kuten on jo todettu, kasvun ja työllisyyden on oltava tämän uuden kumppanuuden ensisijaisia aloja. Tähänastiset panokset ovat selvä osoitus aidosta halusta osallistua tämän uudelleen vahvistetun tavoitteen toteuttamiseen.

Onnistuaksemme meidän on toteutettava Lissabonin strategiaa ...

Komissio pyytääkin maaliskuussa kokoontuvaa Eurooppa-neuvostoa elvyttämään Lissabonin strategia solmimalla kasvua ja työllisyyttä edistävän eurooppalaisen kumppanuuden. Kumppanuudella on yksi ainoa tavoite: kasvun ja työllisyyden kannalta välttämättömien uudistusten täytäntöönpanon helpottaminen ja vauhdittaminen.

Eurooppalaisen kumppanuuden on tarjottava todellista lisäarvoa, jotta se johtaisi konkreettisiin ja nopeisiin tuloksiin:

...hankkimalla kannatusta...

- **Osapuolten saaminen toimimaan yhdessä.** Kumppanuus perustuu aktivoinnille ja yhteisille ponnisteluille. Haasteet ovat yhteisiä ja

² KOM(2005) 12, *Strategiset tavoitteet vuosiksi 2005–2009. Eurooppa 2010: kumppanuus Euroopan uudistamiseksi – hyvinvointi, solidaarisuus ja turvallisuus*.

vaikuttavat omaksumaamme kehitysmalliin. Meidän on tartuttava niihin yhdessä, koska kaikkien menestykseen tarvitaan jokaisen panosta. Haasteet ovat senlaajuisia ja taloutemme niin toisistaan riippuvaisia, että yksikään jäsenvaltio ei voi selviytyä tilanteesta yksin.

*...helpottamalla
omaksi
kokemista...*

- Näiden tavoitteiden ja uudistusten **omaksi kokemisen varmistaminen** kaikkien toimijoiden keskuudessa. Lissabonin strategia ei ole onnistunut saamaan täytäntöönpanon keskeisiä toimijoita riittävästi mukaan varsinkaan kansallistasolla. Mukaan saaminen ei kuitenkaan onnistu, jos toimijat eivät koe politiikkojen koskevan heitä eivätkä tunne olevansa vastuussa ja osallisia päätöksenteossa ja täytäntöönpanossa. Jäsenvaltioita olisikin kehotettava laatimaan laaja-alaisen kuulemisen pohjalta yksi ainoa kansallinen toimintaohjelma ja yksi kansallinen raportti Lissabonin strategiasta (ks. kohta 4).
- Ponnistelujen **keskittäminen** ensisijaisiin ja näkyviin tavoitteisiin, joita tuetaan konkreettisin, kasvua ja työllisyyttä edistävin toimin. Lissabonin strategian onnistumisen kannalta tämä on olennaisen tärkeää. Kun ensisijaiset tavoitteet ja niitä tukevat konkreettiset toimet on määritelty selvästi, kansalaiset on helpompi saada kannattamaan niitä ja sitoutumaan niihin.

*...ja vahvista-
malla ensisijaisia
tavoitteita.*

Jotta kumppanuus tuottaisi tulosta, jokaisen kansallisen tason toimijan on sitouduttava siihen täysimääräisesti.

3. KASVUA JA TYÖLLISYYTTÄ LISÄÄVIÄ TOIMIA

3.1. Lissabonin toimintaohjelma EU:lle ja jäsenvaltioille

*Kolme pääasiallista
alaa...*

Kasvua ja työllisyyttä edistämään ehdotetun kumppanuuden lähtökohtana on **Lissabonin toimintaohjelma**. Siinä EU:lle ja sen jäsenvaltioille asetetaan ensisijaisia tavoitteita tuottavuuden nostamiseksi sekä uusien ja parempien työpaikkojen luomiseksi. Ohjelmaan sisältyy toimia kolmella pääasiallisella alalla:

- **Euroopasta houkuttelevampi paikka investoijille ja työntekijöille**
- **Kasvua osaamisella ja innovoinnilla**
- **Uusia ja parempia työpaikkoja**

*...yksinkertaistaa
lähestymistapaamme...*

Näin uudistettua Lissabonin strategiaa saadaan tarkennettua, ja ensisijaiset tavoitteet tulevat selvemmin ilmi. Samalla pyritään vastaamaan arvosteluun siitä, että alkuperäisellä strategialla oli liian monia ensisijaisia tavoitteita ja että se oli liian monitahoinen, jotta ihmiset olisivat oikeasti ymmärtäneet, mistä siinä oli kysymys.

...määrittämällä, kuka tekee mitä, mihin mennessä, ja miten arvioimme edistystä.

Sisämarkkinaohjelmasta saatuihin kokemuksiin perustuvassa Lissabonin toimintaohjelmassa määritellään vastuut, asetetaan määräajat ja mitataan edistystä. Siinä tehdään selvä ero jäsenvaltioiden ja yhteisön tason toimien välillä. Tärkeimmät toimet esitellään tässä luvussa.

Kaikilla EU:n toimielimillä on oma tehtävänsä.

EU:n tasolla komissio huolehtii keskeisestä tehtävästään politiikan alullepanijana ja täytäntöönpanon varmistajana. Tässä ominaisuudessa se tekee tiivistä yhteistyötä parlamentin ja neuvoston kanssa sekä hyödyntää muiden EU:n toimielinten, kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomitean, alueiden komitean tai rahoitusallalla Euroopan investointipankin asiantuntemusta.

Jäsenvaltioiden on annettava tinkimättömiä sitoumuksia.

Kansallisella tasolla komissio pyrkii helpottamaan asioita esikuva-analyysin (*benchmarking*) ja taloudellisen tuen avulla, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistämällä ja parhaita toimintatapoja määrittelemällä. Mutta Lissabonin strategian ensimmäinen vaihe ei ole johtanut käytännön tuloksiin. Tästä syystä komissio määrittelee ne kohteet, joista jäsenvaltioiden odotetaan niiden ominaistilanne huomioon ottaen antavan tinkimättömiä sitoumuksia omissa kansallisissa toimintaohjelmissaan. Sitoumuksiin olisi sisällyttävä konkreettisia toimenpiteitä aikatauluineen ja edistysmittareineen. Komissio jatkaa edistyksen seuraamista ja arvioimista uusia, jäljempänä selostettavia raportointi- ja koordinointimenetelmiä käyttäen.

3.2. Euroopasta houkuttelevampi paikka investoijille ja työntekijöille

Kasvun ja työllisyyden elvyttäminen edellyttää Euroopan vetovoimaisuuden lisäämistä investointikohteena ja työpaikkana. Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden onkin keskitettävä voimavaransa voimakasvaikutteisiin toimiin.

Pk-yritysten toimintaympäristöä on kehitettävä.

Tämän alan toimilla on **erityistä merkitystä Euroopan pienille ja keskisuurille (pk-) yrityksille**, joiden osuus kaikista yrityksistä on 99 prosenttia ja jotka työllistävät kaksi kolmasosaa työvoimasta. Yrittäjäksi ryhtymiselle tai yrityksen perustamiselle on liian monia esteitä, ja monta tilaisuutta meneekin Euroopassa sivu suun. Yrittäjyyteen kannustaminen edellyttää siltä vaadittavien asenteiden edistämistä. Yrittäjyyteen sisältyvien riskin ja palkkion välistä suhdetta pitäisi tarkistaa. Epäonnistumisen pelko hankaloittaa uudelleen aloittamista ja pidättelee myös monia ensikertalaisia. Lissabonin strategian ensimmäisten viiden vuoden edistyksestä huolimatta innovatiivisten uusien yritysten perustamiseksi ei edelleenkään ole riittävästi riskipääomaa, eivätkä nykyiset verotussäännöt rohkaise voittojen jakamatta jättämistä oman pääoman kasvattamiseksi.

3.2.1 Sisämarkkinoiden laajentaminen ja syventäminen

Sisämarkkinoita on laajennettava ja syvennettävä.

Sisämarkkinoiden loppuun saattaminen on edelleen ensiarvoisen tärkeää erityisesti palvelujen, säänneltyjen ammattien, energian, liikenteen, julkisten hankintojen ja rahoituspalvelujen aloilla. Samoin on välttämätöntä tarjota korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia yleishyödyllisiä palveluja kaikille kansalaisille. Terveen ja avoimen palvelualan merkitys kasvulle ja työllisyydelle Euroopan taloudessa on korostumassa. Lähes kaikki EU:ssa vuosina 1997–2002 syntyneet uudet työpaikat ovat palvelualalla. Palvelujen osuus EU:n lisäarvosta on nyt 70 prosenttia. Palvelujen tarjonnan vapauttaminen elvyttää kasvua ja luo työtä. Vapauttamalla palvelujen tarjonta voitaisiin synnyttää 600 000 uutta työpaikkaa.

Näillä aloilla on todellista kasvu- ja työllistymispotentiaalia, ja niillä on kuluttajille välitöntä merkitystä. Monilla näistä aloista Lissabonin strategia on jo tuottanut tarvittavaa lainsäädäntöä, mutta jäsenvaltiot turhauttavat yrityksiään ja kansalaisiaan hidastelemalla täytäntöönpanossa ja sen valvonnassa.

...ruokkii investointeja ja innovaatioita...

Jäljellä olevien esteiden poistaminen avaa uusia mahdollisuuksia markkinoille tuloon ja siitä syntyvä kilpailu ruokkii investointeja ja innovaatioita. Tämä on erityisen tärkeää ottaen huomioon EU:n sisäisen tavarakaupan ja hintojen lähentymiskehityksen pysähtyneisyyden.

Yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen optimaalinen hyödyntäminen

Julkiset palvelut ovat keskeisessä asemassa tehokkailla ja dynaamisilla yhtenäismarkkinoilla. Komissio julkaisi toukokuussa 2004 valkoisen kirjan, jossa se esittää yleishyödyllisiä palveluja koskevien EU:n politiikkojen peruseriaatteet ja tarkastelee avainkysymyksiä, kuten kyseisten palvelujen kytkeytymistä sisämarkkinoihin, kilpailuun ja valtiontukisääntöihin, palvelun tarjoajien valintaa ja kuluttajan oikeuksia. Komissio jatkaa näiden kysymysten käsittelyä vuonna 2005.

Kansallisilla hallinnoilla on keskeinen rooli.

Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että niiden omat sääntelyjärjestelmät vastaavat paremmin EU:n laajusten markkinoiden tarpeita. On ehdottoman tärkeää varmistaa, että kansalliset hallinnot hoitavat vastuunsa oikeiden markkinaolosuhteiden luomisessa [esim. online-palvelujen käytön lisääminen (sähköiset viranomaispalvelut) ja korruptioon ja petoksiin puuttuminen] ja tarvittaessa tehostettava niiden toimintaa. Lisäksi verotuksen alalla voidaan tehdä paljon yhtenäismarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi sekä olemassa olevien esteiden ja yrittäjille lankeavien hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi.

SISÄMARKKINALAINSÄÄDÄNTÖ

Rahoituspalvelualan toimintasuunnitelma on yksi Lissabonin strategian ensimmäisen vaiheen todellisista menestystarinoista: lainsäädäntötoimet toteutettiin aikataulussa; eurooppalaiset instituutiot tekivät saumatonta yhteistyötä ja uuden, pitkälle tähtäävän kehyksen yksityiskohtien hiomiseksi löydettiin innovatiivisia ratkaisuja. Nyt on tärkeää varmistaa, että sääntöjä sovelletaan yhdenmukaisella tavalla kautta EU:n. Samanaikaisesti rahoituspalvelualan toimintasuunnitelman jäljellä oleviin haasteisiin pitäisi tarttua tulevina vuosina. Toimiin ryhdytään vain, jos asianomaisten osapuolten laaja-alainen kuuleminen ja vaikutusten arviointi osoittavat niiden selvän lisäarvon.

Jotta **palvelualan direktiivistä** päästäisiin yhteisymmärrykseen ja jotta keskustelu tästä tärkeästä ehdotuksesta olisi särötöntä, komissio tekee rakentavaa yhteistyötä Euroopan parlamentin, neuvoston ja muiden sidosryhmien kanssa parlamentin ensimmäisen käsittelyn lähestyessä. Erityistä huomiota on tarkoitus kiinnittää esimerkiksi alkuperämaata koskevien säännösten soveltamiseen sekä direktiivin mahdollisiin vaikutuksiin tietyillä aloilla.

REACH-direktiivin osalta komissio korostaa tarvetta tehdä päätös, joka on johdonmukainen Euroopan teollisuuden kilpailukykyä ja innovaatioihin rohkaisemista koskevien Lissabonin tavoitteiden kanssa ja jolla saadaan aikaan merkittäviä parannuksia terveyden ja ympäristön aloilla Euroopan kansalaisten eduksi. Komissio on valmis tekemään täyttä yhteistyötä parlamentin ja neuvoston kanssa etsittäessä pragmaattisia vastauksia REACH-direktiivin tarkastelussa esiin tulleisiin avainkysymyksiin direktiivin toteutuskelpoisuuden parantamiseksi.

Jotta päästäisiin esteistä, joita aiheutuu siitä, että useammassa jäsenvaltiossa toimivien yritysten verotusta säännellään 25 sääntöpaketilla, komissio työskentelee sopimuksen aikaansaamiseksi **yhteisestä konsolidoidusta veropohjasta** ja sen täytäntöönpanosta. Näin voidaan vähentää merkittävästi eri maissa harjoitettavaan liiketoimintaan liittyviä yleiskustannuksia samalla, kun jäsenvaltioille annetaan vapaat kädet yhtiöveron määrittämisessä.

Yhteisöpatentti on malliesimerkki EU:n sitoutumisesta osaamistalouteen. Se on merkittävä ehdotus, ja toteutuskelpoisen ja innovaatioita tukevan ratkaisun hakemista on jatkettava rivakasti.

3.2.2 Avoimien ja kilpailukykyisten markkinoiden varmistaminen Euroopassa ja sen ulkopuolella

Kilpailu on äärimmäisen tärkeää.

Kilpailu on äärimmäisen tärkeä osa kasvun ja työllisyyden edistämiseksi solmittavaa kumppanuutta. **EU:n kilpailupolitiikka on ollut avainasemassa luotaessa kilpailukykyisiä Euroopan markkinoita,** jotka ovat osaltaan parantaneet tuottavuutta. Tätä toimintaa jatketaan laajentuneessa Euroopassa erityisesti aktiivisen täytäntöönpanon ja sekä innovaatioita, tutkimusta ja kehitystä sekä riskipääomaa koskevan valtiontuen uudistuksen keinoin. Komissio aikookin jatkaa kilpailupolitiikkansa soveltamista, josta voi olla apua sääntelyn ja muiden kilpailuesteiden havaitsemisessa. Rahoituspalvelujen ja energian kaltaisilla **avainaloilla selvitetään** taustasyitä sille, miksi asianomaisten alojen markkinat eivät toimi täysipainoisesti.

Jäsenvaltioiden on vähennettävä valtiontukia ja kohdennettava ne uudelleen.

Jäsenvaltioiden olisi vähennettävä valtiontukia ja kohdennettava ne markkinoiden toiminnan puutteiden paikkaamiseen voimakkaan kasvupotentiaalin aloilla sekä innovaatioiden edistämiseen. Tällaisilla aloitteilla olisi selvästi vastattava pk-yritysten tarpeisiin ja puututtava niiden rasitteisiin. Komissio aikoo tänä vuonna uudistaa valtiontukisääntöjä perinpohjaisesti (ks. kohta 3.3.1).

Myös EU:n liike-elämä tarvitsee avoimia maailmanmarkkinoita.

Eurooppalaisilla yrityksillä on yhä useampia kansainvälisiä haasteita, ja EU:n kauppapolitiikalla on varmistettava, että yrityksillä on pääsy EU:n ulkopuolisille markkinoille ja että kilpailu on tervettä ja perustuu selkeisiin sääntöihin. Yhteenvetona todettakoon, että avoimet markkinat niin Euroopassa kuin maailmanlaajuisestikin ovat kasvun kannalta avainasemassa.

KASVUN JA TYÖLLISYYDEN MAAILMANLAAJUINEN ULOTTUVUUS

Kunnianhimoisen sopimuksen tekeminen Dohan kierroksella on yhä edelleen keskeinen tavoite. Sitä olisi täydennettävä kahdenvälisillä ja alueellisilla vapaakauppasopimuksilla muun muassa Mercosurin ja Persianlahden yhteistyöneuvoston kanssa.

Sääntelyn ja hallinnon lähentämiseen olisi saatava kansainvälisesti ja erityisesti transatlanttisten kauppasuhteiden osalta uutta puhtia. Varmistamalla, että standardit yhdenmukaistetaan kansainvälisellä tasolla mahdollisimman laajalti – olivat sitten kyseessä suurimmat kauppakumppanimme, kuten Yhdysvallat, nopeasti kasvavat Aasian markkina-alueet, kuten Kiina ja Intia, tai EU:n lähimaat – on mahdollista päästä merkittäviin kustannussäästöihin ja parantaa tuottavuutta. Komissio jatkaa tämänsuuntaisia toimia aktiivisesti.

3.2.3 Eurooppalaisen ja kansallisen sääntelyn kehittäminen

Oikeanlainen sääntelykehys auttaa yrityksiä ja lisää kuluttajien luottamusta.

Tarpeettomien kustannusten leikkaaminen, mukautumiskyvyn ja innovoinnin tiellä olevien esteiden poistaminen sekä kilpailua ja työllisyyttä paremmin edistävä lainsäädäntö auttavat luomaan talouskasvulle ja tuottavuuden paranemiselle otolliset olosuhteet. Toimenpiteitä ovat yksinkertaistaminen, huolella suunniteltu lainsäädäntö sekä pyrkimykset vähentää hallintokustannuksia. Oikeanlainen sääntelykehys myös vahvistaa kuluttajien luottamusta ja auttaa niitä osaltaan edistämään kasvua. Sitä paitsi sääntely rasittaa pk-yrityksiä kohtuuttomasti, koska niillä on yleensä rajalliset resurssit selviytyä hallinnosta sääntöjen edellyttämällä tavalla.

Tarpeettomista rasitteista olisi päästävä eroon.

Sääntelyyn sovellettavassa uudessa lähestymistavassa pitäisi pyrkiä poistamaan esteet ja karsimaan perimmäisten poliittisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarpeetonta byrokratiaa. Paremman sääntelyn pitäisi olla kaikilla EU:n tasoilla tapahtuvan päätöksenteon kulmakivi.

SÄÄNTELYN PARANTAMINEN

Paremmalla sääntelyllä voidaan merkittäväällä tavalla edistää talouskasvun, työllisyyden ja tuottavuuden perusedellytyksiä, koska lainsäädännön laatua parantamalla luodaan oikeanlaisia kannustimia liiketoimintaan, leikataan tarpeettomia kustannuksia ja poistetaan mukautumiskyvyn ja innovoinnin tiellä olevia esteitä.

Myös **jäsenvaltioiden** olisi jatkettava sääntelyn parantamiseen tähtääviä aloitteitaan varsinkin aloilla, joilla tuottavuuden kasvu laahaa Euroopassa, esimerkkinä palveluala.

Komissio jatkaa määrätietoisesti tämän tavoitteen ajamista ja tekee uuden suurisuuntaisen aloitteen ennen kevään Eurooppa-neuvostoa. Aloitteessa

- arvioidaan paremmin uusien laki-/poliittisten ehdotusten vaikutusta kilpailukykyyn, myös vaikutustenarviointivälinettä käyttäen;
- käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita antamaan ohjeita vaikutusten arviointien laadusta ja tekotavoista.
- Sääntelyn, markkinoillepääsyn vaikeuden ja riittämättömän kilpailupaineen yhteisrasitus voi jarruttaa innovaatioita aloilla, joiden kasvupotentiaali on merkittävä. Tästä syystä komissio panee alulle useita alakohtaisia tarkasteluja kasvua ja innovointia avainaloilla rajoittavien esteiden selvittämiseksi. Erityishuomiota kiinnitetään pk-yrityksille lankeaviin rasitteisiin.

3.2.4 Eurooppalaisen infrastruktuurin laajentaminen ja kehittäminen

Moderni infrastruktuuri helpottaa kauppaa ja liikkumista.

Yhteismarkkinat tarvitsevat **modernia infrastruktuuria** kaupan ja liikkumisen helpottamiseksi. Kehitys on ollut harmittavan hidasta, ja siihen onkin nyt puututtava. **Moderni infrastruktuuri on tärkeä kilpailukykytekijä yritysten päätöksenteossa**, koska se vaikuttaa sijainnin taloudelliseen ja sosiaaliseen vetovoimaan. Se takaa henkilöiden, tavaroiden ja palvelujen liikkumisen kaikkialla EU:ssa. Erityisesti uusissa jäsenvaltioissa investoinnit infrastruktuuriin ruokkivat kasvua ja edistävät taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää lähentymistä. Infrastruktuurin pitkäaikaisvaikutukset huomioon ottaen päätöksillä pitäisi voida merkittävällä tavalla edistää kestävä kehitystä. Myös tasapuoliset ja tehokkaat infrastruktuurin hinnoittelujärjestelmät palvelevat kyseistä tavoitetta.

Energia-alan ja muiden yhteysverkkojen tarvitsevien toimialojen avaaminen kilpailulle on toteutettava täysimääräisenä.

Meidän on myös varmistettava, että energian ja muiden yhteysverkkojen tarvitsevien toimialojen kaltaisten alojen avaaminen kilpailulle, mistä on jo sovittu, pannaan nyt täysimääräisenä täytäntöön. Tällaiset toimet ovat välttämättömiä fyysisen infrastruktuurin parhaan mahdollisen hyödyntämisen takaamiseksi. Tämän kehityksen hedelmät poimivat sijainnista riippumatta niin ala itse kuin kuluttajat alentuneina hintoina, suurempana valikoimana ja vakuutena korkealaatuisista kaikille kansalaisille tarjolla olevista yleishyödyllisistä palveluista.

EUROOPPALAISET INFRASTRUKTUURIT

Jotta elvytetty Lissabonin strategia tuottaisi tulosta, modernien liikenne- ja energiainfrastruktuurien on ulotuttava kaikkialle EU:n alueella. Jäsenvaltioiden on pidettävä lunastettava lupauksensa käynnistää työt **45:ssä rajat ylittävässä liikenteen ja energia-alan pikakäynnistyshankkeessa**. Euroopan tasolla tehtävän hankekohtaisen koordinoinnin tueksi asianomaisten jäsenvaltioiden on yksiselitteisesti sitouduttava panemaan suunnittelu- ja rahoitusprosessi alulle. Jäsenvaltioiden olisi raportoiva edistymisestä kansallisissa toimintaohjelmissaan.

3.3. Kasvua osaamisella ja innovoinnilla

Osaaminen lisää tuottavuutta.

EU:n kaltaisissa pitkälle kehittyneissä talouksissa osaaminen – toisin sanoen tutkimus ja kehitys, innovaatiot ja koulutus – on tuottavuuden avaintekijä. Osaaminen on se tekijä, jolla Eurooppa voi varmistaa kilpailukykyensä maailmassa, jossa muut kilpailevat halvalla työvoimalla tai primääriraaka-aineilla.

3.3.1 Tutkimukseen ja kehitykseen investoimisen lisääminen ja kehittäminen

EU:n investointivaje tutkimuksen ja kehityksen alalla on

Yhdysvaltoihin verrattuna EU kuitenkin investoi tutkimukseen ja kehitykseen noin kolmanneksen vähemmän. Erosta 80 prosenttia selittyy yksityissektorin liian vaatimattomilla investoinneilla erityisesti tieto- ja

kurottava umpeen.

viestintäteknikkaan. EU käyttää tällä hetkellä investointeihin vain 2 prosenttia bruttokansantuotteestaan, mikä ei ole juurikaan enemmän kuin Lissabonin strategian lanseeraamisen aikoihin. Meidän on edettävä nopeammin kohti EU:n tavoitetta, joka on 3 prosenttia bruttokansantuotteesta **tutkimukseen ja kehitykseen**. Tämä edellyttää julkisen kysynnän lisääntymistä ja tehostumista, suotuisampia perusedellytyksiä ja voimakkaita kannustimia yrityksille panostaa innovointiin, tutkimukseen ja kehitykseen, sekä hyvin koulutettujen ja motivoituneiden tutkijoiden määrän lisäämistä.

KOLMEN PROSENTIN TAVOITTEEN SAAVUTTAMINEN

Kehitys kohti EU:lle Lissabonissa asetetun tutkimus ja kehitys -tavoitteen saavuttamista (3 % bkt:stä vuoteen 2010 mennessä) riippuu pitkälle jäsenvaltioista. Niiden pitäisi selittää Lissabonin strategiaa koskeissa kansallisissa ohjelmissaan toimenpiteet, joilla tavoitteeseen päästään. Yritysten saaminen lisäämään investointejaan on ratkaisevassa asemassa, ja jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä täysimääräisesti uuden valtiontukikehyksen tarjoamat mahdollisuudet.

Toinen merkittävä tekijä olisi Euroopan tasolla yhteen sovitettu lähestymistapa **tutkimuksen ja kehityksen verotuksen kehittämiseksi**. Sen merkitys on kasvamassa, sillä sen avulla yrityksiä rohkaistaan investoimaan nykyistä enemmän tutkimukseen ja kehitykseen muissa maissa. Tämä on ensisijaisen tärkeää huipputeknologian pk-yritysten kasvulle koko EU:ssa.

EU:n tasolla **tutkimuksen 7. puiteohjelma** pyrkii tuntuvasti lisäämään tuotannonalojemme kilpailukykyä keskeisillä teknologia-aloilla yhdistämällä ja vahvistamalla ponnisteluja kautta EU:n ja houkuttelemalla yksityissektoria investoimaan. Uudessa puiteohjelmassa keskitytään myös parantamaan tutkimuspohjaa myöhemmin perustettavalla **Euroopan tutkimusneuvostolla**, joka muodostetaan riippumattomista huipputieteilijöistä, joiden tehtävänä on valita tutkimushankkeet ja -ohjelmat tieteellisen huippuosaamisen perusteella.

TUTKIMUSTA, KEHITYSTÄ JA INNOVAATIOITA KOSKEVAN VALTIONTUKIKEHYKSEN TARKISTAMINEN

Valtiontukisääntöjen kokonaisvaltaisen uudistuksen yhteydessä pannaan alulle **tutkimusta ja kehitystä koskevan valtiontukikehyksen tarkistus**; tavoitteena on helpottaa rahoituksen ja riskipääoman saantia sekä tutkimuksen ja kehityksen ja innovaatioiden julkista rahoitusta. Komissio esittää tiedonannon valtiontukipolitiikan jatkosta ennen kesää 2005. Tutkimusta ja innovaatioita tukevan rahoituksen myöntämistä varsinkin nuorille ja innovatiivisille yrityksille on helpotettava. Tänä päivänä rahoituksen saanti on yksi merkittävimmistä innovoinnin tiellä olevista esteistä. Julkista tukea pitäisi olla käytettävissä kohteisiin, joiden heijastusvaikutukset yhteiskuntaan ovat merkittävät, kunhan samalla huolehditaan siitä, että kilpailuedellytykset eivät vääristy.

3.3.2 Innovoinnin helpottaminen, tieto- ja viestintätekniikoiden käyttöönotto ja resurssien kestävä käyttö

Korkeakoulut ovat avainasemassa osaamisen luomisessa ja levittämisessä.

Korkeakoulujen panosta osaamisen luomisessa ja levittämisessä on vahvistettava kaikkialla EU:ssa. Komissio esittää ideoita siitä, miten korkeakoulujen voimavaroja voidaan lisätä ja niissä harjoitettavan tutkimuksen ja tieteen laatua parantaa, jotta niiden vetovoima lisääntyisi ja yhteydet teollisuuteen tiivistyisivät. Komissio aikoo myös ehdottaa suuntaviivoja tutkimusyhteistyön parantamiseksi ja teknologian siirtämiseksi korkeakoulujen ja teollisuuden välillä. Se selvittää, miten Euroopan korkeakoulut voivat kilpailla kansainvälisesti. Nykyiset lähestymistavat rahoitukseen, hallintoon ja laatuun ovat osoittautumassa monin tavoin puutteelliseksi pyrittäessä vastaamaan haasteeseen, jonka tieteenharjoittajien, opiskelijoiden ja itse osaamisen markkinoiden maailmanlaajuistuminen asettaa.

EU:n investoinneilla on oma tehtävänsä.

Tutkimuksen sekä rakenne- ja koheesiorahoituksen välisen synergian lisäämiseksi olisi investoitava nykyistä enemmän tutkimus- ja innovointikeskuksiin, joiden nykyistä useammille alueille tarjoutuu mahdollisuus osallistua EU:n tasolla harjoitettavaan tutkimustoimintaan.

INNOVAATIOKESKUKSET

Alueellisella ja paikallisella tasolla on panostettava innovaatiokeskusten perustamiseen **huipputeknologian pk-yritysten, korkeakoulujen ja tarvittavan liiketaloudellisen tuen ja rahoituksen yhteen saattamiseksi**. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä EU:n alue- ja sosiaalirahastojen tarjoamat mahdollisuudet tukea alueellisia innovointistrategioita. Tämä on ensiarvoisen tärkeää uusien, tutkimusohjelmassamme esiin nostettujen osaamiskeskusten toiminnalle, jota entistä useammat ideat löytäisivät tiensä laboratoriosta käytännön sovelluksiksi. Tätä kehitystä edistää aluerahastojen, tutkimuksen puiteohjelman ja uuden kilpailukykyä ja innovointia edistävän ohjelman välisten kytkösten lujittaminen.

Lissabonin strategiaan perustuviin kansallisiin toimintaohjelmiin pitäisi sisältyä etenemissuunnitelma uusien osaamiskeskusten perustamiselle ja olemassa olevien kehittämiseksi.

Osaamisen tavoittelu on aina ollut Eurooppa-hankkeen ytimessä. Se on auttanut identiteettimme ja arvojemme määrittelyssä ja toimii kilpailukykyämme liikkeellepanevana voimana tulevaisuudessa. Vahvistaaksemme sitoutumistamme osaamiseen keskeisenä kasvutekijänä komissio ehdottaa **Euroopan teknologian instituutin** perustamista maailman huippuaivojen, -ideoiden ja -yritysten kohtaamispaikaksi. Komissio selvittää jäsenvaltioiden sekä julkisten ja yksityisten sidosryhmien kanssa aktiivisesti sitä, miten idean toteuttamisessa on paras edetä.

*Uusiin teknologioihin
investoiminen...*

Kilpailu- ja veropolitiikat vaikuttavat huomattavasti innovointiin ja siihen, mihin tahtiin uusia teknologioita otetaan käyttöön, varsinkin, kun teknologiaympäristö muuttuu nopeasti.

*...on ratkaisevan
tärkeää tuottavuuden
nostamisessa.*

Yleisesti ottaen innovaatioiden tuottaminen on täysin riippuvainen **investointien ja uusien teknologioiden, erityisesti tieto- ja viestintätekniikan, käytön** lisäämisestä niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla. Tieto- ja viestintätekniikat toimivat osaamistalouden selkärankana. Niiden osuus tuottavuuden kasvusta on nykyaikaisissa talouksissa noin puolet. Euroopassa on kuitenkin investoitu tieto- ja viestintätekniikkaan vähemmän ja myöhemmin kuin Yhdysvalloissa varsinkin liikenteen, vähittäismyynnin ja rahoituspalvelujen kaltaisilla palvelualoilla.

*i2010:
eurooppalainen
tietoyhteiskunta voi
kannustaa tieto- ja
viestintätekniikan
käyttöön.*

Vaikka ensisijainen vastuu onkin yrityksillä ja julkishallinnoilla ja niiden investointiohjelmilla, Eurooppa tarjoaa apua. Uudella aloitteella – **i2010: eurooppalainen tietoyhteiskunta** – edistetään tieto- ja viestintätekniikoiden käyttöönottoa jatkona Lissabonin strategiaan sisältyneelle eEurope-toimintasuunnitelmalle. Aloitteella edistetään selkeää, vakaata ja kilpailukykyistä sähköisen viestinnän ja digitaalipalvelujen toimintaympäristöä, joka perustuu

tieto- ja viestintätekniikan alan tutkimuksen ja innovoinnin lisäämiseen sekä osallisuutta ja elämänlaatua edistävään tietoyhteiskuntaan.

Myös resursseihin ja ympäristöön liittyviin haasteisiin on vastattava.

EU:n kestävä menestys riippuu siitä, miten se vastaa monentyyppisiin **resursseihin ja ympäristöön liittyviin haasteisiin**, joiden huomiotta jättäminen jarruttaa kasvua tulevaisuudessa. Tässä on kyse kestävä kehityksen perusperiaatteista. Toisin kuin Euroopassa, eri puolilla maailmaa on havaittavissa samanaikaisesti voimakasta talouskasvua ja nopeaa väestönkasvua. Euroopan on tartuttava haasteeseen ja toimittava suunnannäyttäjänä kohti kestävämpiin tuotanto- ja kulutustottumuksiin siirtymistä.

Ekoinnovaatiot ovat avainasemassa.

Kun lisäksi pyritään siihen, että annetuilla panoksilla saadaan aikaan enemmän tuotoksia, tuotannon kasvuun johtavilla innovaatioilla voidaan merkittäväällä tavalla edistää sitä, että talous kasvaa ympäristön paremmin huomioon ottavalla tavalla. Tästä syystä ekoinnovaatioita on edistettävä voimakkaasti varsinkin liikenteen ja energian aloilla.

EKOINNOVAATIOT

Komissio tehostaa ympäristötekniikan edistämistä. Se myös toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sellaisten lähestymistapojen ja tekniikkojen kehittämiseksi, joiden avulla EU pystyy tekemään kestävä kehityksen pitkällä aikavälillä edellyttämät rakennemuutokset esimerkiksi kestävä resurssien käytön, ilmastonmuutoksen ja energiatehokkuuden aloilla. Ympäristöteknologiaa tarvitaan sekä EU:n käyttöön että kysyntään laajentuvilla maailmanmarkkinoilla vastaamiseksi. Ympäristöteknologialla ja energiatehokkuudella on mahdollista saada aikaan merkittävää synergiaa talouden, ympäristön ja työllisyyden välillä.

Näitä toimia tuetaan panostamalla entistä enemmän tutkimukseen ja teknologian levittämiseen muun muassa Euroopan investointipankin kanavoimalla yksityisrahoituksella, jolla edistetään vähähiilisen teknologian kehittämistä ja käyttöönottoa.

3.3.3 Vahvan eurooppalaisen teollisuuspoljan kehittäminen

Vahva teollisuuspolja auttaa meitä pysymään tieteen ja tekniikan kärjessä.

Kansainvälisen johtoaseman ottaminen tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden aloilla antaa parhaassa tapauksessa pitkäänkin jatkuvan etulyöntiaseman, varsinkin kun teknologiset läpimurrot, kuten GSM-matkapuhelinjärjestelmästä hankkimamme kokemukset, antavat Euroopalle mahdollisuuden kansainvälisten

Galileo ja lentokoneteollisuus ovat esimerkkejä aloista, joilla julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus on tuottanut tulosta.

standardien määrittämiseen. Talouden ja tekniikan johtoaseman vahvistamiseksi ja säilyttämiseksi Euroopalla on oltava **vahva teollisuuskapasiteetti ja sen on hyödynnettävä teknologia-potentiaaliaan täysimääräisesti**. Tarvitsemme yhtenäistettyä ja ennakoivaa lähestymistapaa, joka perustuu teollisuudenalojen markkinavetoiseen kehittämiseen. Tutkimukseen, sääntelyyn ja rahoitukseen liittyvien haasteiden yhdessä ratkomisesta EU:n tasolla saatavaa synergiaa ei aina ole hyödynnetty täysimääräisesti; haasteiden määrästä ja laajuudesta johtuen jäsenvaltiot eivät yksin pysty korjaamaan markkinoiden toiminnan puutteita.

Galileo-hanke ja lentokoneteollisuus ovat erinomaisia esimerkkejä eurooppalaisen osaamisen yhdistämisestä onnistuneesti – molemmissa tapauksissa Euroopan taloudelle koituneet hyödyt ovat olleet merkittäviä. Tällaisia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen kannustavia lähestymistapoja pitäisi kehittää tapauksiin, joista yhteiskunnalle koituu suuremmat hyödyt kuin yksityissektorille; esimerkkinä tällaisesta on energian saanti vedystä. Lissabonin strategian elvyttämisen pitäisi luoda otolliset olosuhteet tämän potentiaalın hyödyntämiseen ja tarvittavien rakennemuutosten helpottamiseen samalla, kun työtä EU:n ulkopuolisten markkinoiden avaamiseksi jatketaan.

EUROOPPALAISET TEKNOLOGIA-ALOITTEET

Teollisuuden kilpailukykyä voidaan tukea suurisuuntaisilla eurooppalaisilla teknologia-aloitteilla, joiden rahoitukseen osallistuisivat EU, jäsenvaltiot ja teollisuus. Seuraava tutkimuksen puiteohjelma voi toimia tämän prosessin moottorina nostamalla aloitteet etusijalle. Tavoitteena on **puuttua markkinoiden toiminnan riittämättömyyteen ja edistää tuotteiden tai palvelujen konkreettista kehittämistä** sellaisia tekniikkoja hyödyntämällä, jotka ovat Euroopan kestävä kehityksen mallin kannalta olennaisen tärkeitä ja jotka lisäksi edistävät teollisuuden kilpailukykyä. Aloitteet ovat laajuudeltaan sitä luokkaa, että EU:n lisärahoitus on perusteltua, mikä puolestaan auttaa kansallisen ja yksityisen lisärahoituksen saamista. Aloitteita hallinnoitaisiin **julkisen ja yksityisen sektorin välisillä kumppanuuksilla**.

Hyviä esimerkkejä ovat ympäristöystävälliset teknologiat, kuten vetytekniikat ja aurinkoenergia. Tällaisille hankkeille tarjoaa hyvän lähtökohdan Galileo, joka luo merkittävät markkinat ja runsaasti työpaikkoja. EU:n kyky valjastaa teknologia konkreettisiksi tuotteiksi, markkinoiksi ja työpaikoiksi ja sen vahvistaminen on yksi Lissabonin strategian menestystekijä.

Komissio määrittelee kriteerit, aihepiirit ja hankkeet tiiviissä yhteistyössä tärkeimpien sidosryhmien (jäsenvaltiot, tiedeyhteisö, teollisuus ja kansalaisyhteiskunta) kanssa ja raportoi Eurooppa-neuvostolle kesäkuussa. Tämä prosessi ja sitä seuraava valmistelu- ja rahoitusvaihe ovat osa puiteohjelman valmistelu- ja hyväksyntäprosessia.

3.4. Uusia ja parempia työpaikkoja

*Eurooppa tarvitsee
uusia ja parempia
työpaikkoja...*

Hyvinvoinnin varmistaminen ja sosiaalisen syrjäytymisen riskin alentaminen edellyttävät lisäponnisteluja sen varmistamiseksi, että ihmisillä on työtä ja että he pysyvät työelämässä tai kouluttautuvat läpi elämän.

*...mutta
väestönkehitys luo
lisäpaineita
työllisyystilastoihin.*

Tilanteessa, jossa talous muuttuu nopeasti ja väestö vanhenee voimakkaasti, uusien ja parempien työpaikkojen luominen ei ole pelkästään poliittinen tavoite, se on myös taloudellinen ja sosiaalinen välttämättömyys. Seuraavien 50 vuoden aikana Euroopan väestössä tapahtuu ennennäkemättömän muutos. Jos väestönkehitys jatkuu nykyisellään, työssä käyvän väestön määrä laskee absoluuttisesti. Tämän kehityksen mukanaan tuomien merkittävien sosiaalisten muutosten ohella eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmiimme kohdistuu valtavia paineita, joiden huomiotta jättäminen vetää kasvuennusteet alas vaivaiseen 1 prosenttiin vuodessa. Lisäksi joidenkin jäsenvaltioiden väestömäärä on vaarassa pienentyä dramaattisesti. Komissio laatii vihreän kirjan keskustelun avaamiseksi tästä väestöpoliittisesta haasteesta; keskustelussa on tarkoitus selvittää, minkälaisella politiikalla haasteeseen voitaisiin vastata.

Komissio aikoo myös ehdottaa **Euroopan työllisyysstrategian tarkistamista vuonna 2005** erottamattomana osana uutta Lissabonin strategiaa ja Lissabonin toimintasuunnitelman pohjalta.

3.4.1 Useampien ihmisten houkutteleva työelämään ja sosiaaliturvajärjestelmien uudistaminen

*Useampia ihmisiä on
saatava houkutelluksi
työelämään...*

Siinä, missä Euroopan alhaiseen syntyvyyteen pitäisi puuttua pitkäjänteisellä politiikalla, **työllisyyden nostaminen on tehokkain tapa lisätä kasvua ja edistää osallisuuteen perustuvia talouksia**. Haasteena on houkutella useampia ihmisiä työmarkkinoille ja saada heidät pysymään siellä aktiivista työmarkkinapolitiikkaa toteuttamalla ja tarkoituksenmukaisin kannustimin. Työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien ihmisten saaminen takaisin työelämään ja kannustimien myöntäminen, jotta he pysyisivät työmarkkinoilla pidempään, edellyttävät sosiaaliturvajärjestelmien uudistamista. Naiset ovat työmarkkinoiden valtava voimavara, jota ei toistaiseksi hyödynnetä täysimittaisesti. Työmarkkinaosapuolten olisi sitouduttava kaventamaan sukupuolten välistä palkkakuilua.

*...ja politiikat on
laadittava sekä
nuoria että vanhoja
työntekijöitä silmällä
pitäen.*

Euroopassa toimia on suunnattava myös **nuoriin**, joiden keskuudessa rakennetyöttömyys ja koulunsa kesken jättäneiden määrä on korkea, ja vanhempiin työntekijöihin, joista hyvin monet edelleen alkavat vetäytyä työmarkkinoilta 55 vuotta täytettyään. Lisäksi monet ihmiset pitävät työn ja perheen yhdistämistä hankalana. Varsinkin parempia ja kohtuuhintaisia

lapsenhoitojärjestelyjä tarjoamalla tilannetta voitaisiin parantaa merkittävästi. Myös laillisten siirtotyöläisten palkkaaminen paikkaamaan erityistaitojen osajien puutetta ja korjaamaan kysynnän ja tarjonnan epätasapainoa keskeisillä työmarkkinasegmenteillä on yksi varteenotettava ratkaisu.

EUROOPAN NUORISOALOITE

Ranskan, Saksan, Espanjan ja Ruotsin johtajat tekivät 29. lokakuuta 2004 päivätyssä kirjeessään ehdotuksen nuorisoa koskevaksi eurooppalaiseksi sopimukseksi, jossa keskitytään nuorisotyöttömyyden vähentämiseen ja työmarkkinoille pääsyn helpottamiseen. Aloitteessa etsitään myös lisäkeinoja työ- ja perhe-elämän yhdistämiseen.

Tässä tiedonannossa esitettyihin politiikan aloihin sisältyy useita keskeisiä toimenpiteitä nuorten potentiaalin valjastamiseen. Ne ovat tärkeä osa tarkistettavaa Euroopan työllisyysstrategiaa, ja niitä tuetaan EU-rahoituksella, lähinnä Euroopan sosiaalirahastosta. Yhdessä nämä toimenpiteet muodostavat todellisen Euroopan nuorisoaloitteen:

- ”Useampien ihmisten houkuttelevaaminen työelämään ja sosiaaliturvajärjestelmien uudistaminen” -otsikon alaisuudessa ehdotetaan toimenpiteitä **nuorisotyöttömyyden** vähentämiseksi esimerkkeinä ammattikoulutuksen parantaminen ja oppisopimusjärjestelmän kehittäminen sekä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että nuoret työttömät nostetaan erityishuomion kohteeksi aktiivista työmarkkinapolitiikkaa toteuttavissa toimenpiteissä. Saman otsikon alle kuuluvat toimenpiteet, joilla pyritään parantamaan lasten, vanhusten ja vammaisten hoitojärjestelyjä, sekä vanhempainloman ulottaminen koskemaan isiä; nämä toimet edistävät osaltaan työn ja perhe-elämän yhteensovittamista.
- ”Voimakkaampi investointi inhimilliseen pääomaan koulutusta ja osaamista kehittämällä” -niminen toimintalohko kattaa useita toimenpiteitä, joissa kohderyhmänä ovat nuoret ja joilla pyritään siihen, että **nuorilla olisi** dynaamisessa osaamistaloudessa **tarvittavaa inhimillistä pääomaa ja taitoja**. Esimerkkejä tällaisista toimenpiteistä ovat koulutukseen tehtävien investointien lisääminen ja tehostaminen, pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneiden ja huonosti menestyvien määrän vähentäminen sekä matematiikan, luonnontieteiden, tekniikan ja insinööriopintojen suosion lisääminen.
- ”Tutkimukseen ja kehitykseen investoimisen lisääminen ja kehittäminen” -otsikon toimenpiteet yhdessä taloudessa vaikuttavan inhimillisen pääoman lisäämisen kanssa hyödyttävät nekin nuoria **avaamalla uusia uranäkymiä**.

*uudistaminen on
sekin tärkeää.*

vahvistettava työllisyyspolitiikkojaan. Jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikoilla pitäisi pyrkiä houkuttelemaan lisää ihmisiä työelämään (erityisesti verotusta ja etuisuuksia uudistamalla työttömyyden ja palkkakuoppien torjumiseksi sekä tehostamalla aktiivisten työmarkkinapolitiikkojen ja ikääntymisstrategioiden soveltamista) sekä lisäämään työntekijöiden ja yritysten mukautumiskykyä kehittämällä palkkausta niin, että kytketään tuottavuuden kasvuun ja lisätään investointia inhimilliseen pääomaan. Tämän tavoitteen saavuttamisen kannalta ratkaisevaa on terveen eliniän pidentäminen.

*Jäsenvaltioissa olisi
asetettava kansalliset
työllisyystavoitteet.*

Komissio ehdottaa, että **jäsenvaltiot asettaisivat** Lissabonin strategiaa koskeissa kansallisissa ohjelmissaan **kansalliset työllisyystavoitteet vuosille 2008 ja 2010** ja että ne suunnittelevat, mitä poliittisia välineitä ne aikovat käyttää tavoitteiden saavuttamiseksi. Työllisyyttä koskevat suuntaviivat ovat avuksi jäsenvaltioiden valitessa tehokkaimpia välineitä, ja komissio arvioi niiden saavuttamaa edistystä vuosittaisessa strategiassaan.

Vapaaehtoisuuteen perustuvat, yritysten sosiaalista vastuuta korostavat toimintatavat voivat olla avainasemassa kestäväen kehityksen edistämisessä samalla, kun ne vahvistavat Euroopan innovaatiokykyä ja kilpailukykyä.

*Tarvitsemme
työmarkkina-
osapuolten tuen.*

Työmarkkinaosapuolia kehoitetaan edistämään työmarkkinoilta syrjäytyneiden ihmisten, myös nuorten, työelämään integroitumista. Näin torjutaan osaltaan köyhyyttä ja samalla varmistetaan, että yhä useammat ihmiset ovat työelämässä.

3.4.2 Työntekijöiden ja yritysten mukautumiskyvyn ja työmarkkinoiden joustavuuden lisääminen

*Pitkälle kehitetty
mukautumiskyky
parantaa tuloksia ja
auttaa ihmisiä
samaa työtä.*

Nopeasti muuttuvissa talouksissa **pitkälle kehitetty mukautumiskyky on sekin elintärkeä edistettäessä tuottavuutta ja helpotettaessa työpaikkojen syntymistä nopeasti kasvavilla aloilla**. Uudet yritykset ja varsinkin pk-yritykset luovat entistä enemmän työpaikkoja ja kasvua Euroopassa. Suurempi jousto ja turvallisuus yhdessä edellyttävät, että työntekijöillä ja yrityksillä on entistä parempi kyky ennakoida ja sysätä käyntiin muutoksia ja mukautua niihin. Lisääntyneen mukautumiskyvyn pitäisi myös osaltaan varmistaa sitä, että palkkakustannukset kulkevat käsi kädessä tuottavuuden kasvun kanssa ja heijastavat työmarkkina-tilannetta. Koska työmarkkinailaitoksissa ja työmarkkinoiden toiminnassa on eroja, on selvää, että yhden mallin politiikka olisi tehotonta ja pahimmillaan tavoitteiden vastaista. Jäsenvaltioiden onkin itse päätettävä tarkoituksenmukaisimmasta politiikkojen yhdistelmästä.

*Liikkuvuuden esteistä
on päästävä eroon.*

Määrättyihin ongelmiin tarttumiseksi komissio aikoo ehdottaa työeläkejärjestelmistä johtuvien **työvoiman liikkuvuuden esteiden**

poistamista ja tehdä työtä taloudellisista syistä maasta toiseen muuttavien henkilöiden maahanpääsypolitiikan koordinoimiseksi. Ammatillista liikkuvuutta edistävän lakiehdotuksen hyväksyminen, tutkintojen tunnustamista koskevan eurooppalaisen kehyksen vahvistaminen vuonna 2006 ja yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen (uudelleenlaadintaa koskeva ehdotus) ovat nekin erittäin tärkeitä.

3.4.3 *Voimakkaampi investointi inhimilliseen pääomaan koulutusta ja osaamista kehittämällä*

Koulutukseen ja osaamiseen investoimisen lisääminen on yksi menestystekijä.

Rakennemuutos, aktiivisempi osallistuminen työelämään ja tuottavuuden kasvu edellyttävät **jatkuvaa investointia työntekijöiden ammattitaitoon ja mukautumiskykyyn**. Taloudet, joilla on käytettävissään ammattitaitoista työvoimaa, pystyvät paremmin luomaan uusia tekniikkoja ja hyödyntämään niitä tehokkaasti. Koulutustaso jää Euroopassa jälkeen siitä, mikä voi hyvinkin olla edellytys pyrittäessä varmistamaan, että työmarkkinoiden käytettävissä on ammattitaitoista väkeä ja että syntyy uutta osaamista, jota voidaan sitten jakaa muualle talouteen. Elinikäisen oppimisen ja osaamisen korostaminen talouselämässä on osoitus siitä, että koulutustasoa nostamalla ja osaamista parantamalla edistetään merkittävästi myös sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Elinikäinen oppiminen on ensisijainen tavoite.

Euroopan koulutusjärjestelmien uudistaminen on pääasiassa jäsenvaltioiden vastuulla. Prosessin helpottamiseksi ja edistämiseksi eräitä keskeisiä toimia on kuitenkin toteutettava Euroopan tasolla. Lainsäätäjän on hyväksyttävä ehdotus uudeksi **elinikäisen oppimisen ohjelmaksi**, jolla vuodesta 2007 alkaen korvattaisiin nykyiset koulutusohjelmat, vuoden 2005 loppuun mennessä, jotta ohjelma voitaisiin panna täytäntöön tehokkaasti ja aikataulussa. Siihen on myös osoitettava sen tavoitteiden mukaiset määrärahat. Jäsenvaltioiden on lunastettava sitoumuksensa toteuttaa **elinikäisen oppimisen strategiansa vuoteen 2006 mennessä**.

EU:n rahoitusta tarvitaan.

Yhteisö edistää uusien ja parempien työpaikkojen tavoitetta varainkäyttöä koskevilla politiikoillaan. **Rakennerahastoja** käytetään jo nyt näiden tavoitteiden ajamiseen, mutta edistyminen voidaan taata vain **hyväksymällä uutta (vuoden 2007 jälkeistä) rahoituskehystä koskevat ehdotukset**. Näille politiikoille tarvitaan riittävää rahoitusta, joka puolestaan houkuttelisi julkisen ja yksityisen sektorin alueellista ja kansallista rahoitusta ja tukisi parhaiden toimintatapojen leviämistä.

LISSABONIN TAVOITTEIDEN TÄYTÄNTÖÖNPANO: EU:N KOHEESIOPOLITIIKAN UUDISTAMINEN JA RAKENNERAHASTOJEN TEHTÄVÄ

Komissio ehdottaa, että jatkossa aluekehityksen, Euroopan sosiaalirahaston ja koheesio-ohjelmien osalta omaksutaan strategisempi lähestymistapa sen varmistamiseksi, että niiden painopiste on kasvussa ja työllisyydessä. Neuvoston päätöksellä laaditaan yhteisön strategiset suuntaviivat, joiden mukaan kullekin jäsenvaltiolle laadittavien suuntaviivojen kehys neuvotellaan yhteistyössä kansalliset ja alueelliset tarpeet ja olosuhteet huomioon ottaen.

Tulevaisuuden alueohjelmissa ja kansallisissa työllisyysohjelmissa resurssit pyritään kohdentamaan vähemmän vauraille alueille, joille yhteisön varat aiotaan keskittää:

- uusien ja parempien työpaikkojen aikaan saamiseksi koulutukseen ja uusien toimintojen luomiseen investoimalla,
- innovointia kannustamalla ja osaamistaloutta edistämällä tutkimuskapasiteetin ja innovaatioverkostojen vahvistamisen avulla, mukaan luettuna uusien tieto- ja viestintätekniikoiden hyödyntäminen, ja
- alueiden vetovoiman lisäämiseksi infrastruktuuria kehittämällä.

Maaseudun kehittämissä politiikoissa keskitytään niissäkin kasvun ja työllisyyden lisäämiseen maaseutualueilla. Internetin ja laajakaistaviestinnän tarjoamia mahdollisuuksia on hyödynnettävä täysimääräisesti epäedullisesta sijainnista johtuvien haittojen lieventämiseksi.

Jäsenvaltioiden pitäisi huolehtia edistymisestä yhteistyössä alueiden ja kaupunkien kanssa.

3.5. Vaikutus kasvuun ja työllisyyteen

*Lissabonin strategia
luo kasvua
keskipitkällä ja
pitkällä aikavälillä.*

Tässä tiedonannossa esitetyt poliittiset toimet hioutuvat sitä mukaa kuin jäsenvaltiot viimeistelevät kansalliset toimintaohjelmansa. Vaikka tässä vaiheessa ei siis olekaan mahdollista antaa kattavaa arviota koko Lissabonin toimintaohjelman vaikutuksista, yleinen näkemys on, että toimintaohjelmassa ehdotettujen kaltaisilla toimenpiteillä voidaan merkittäväällä tavalla vahvistaa kasvupotentiaalia keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä³.

³ Ks. *The costs of non-Lisbon. An issues paper*, komission yksiköiden valmisteluasiakirjaluonnos.

Euroopasta houkuttelevampi paikka investoijille ja työntekijöille

*Palvelujen
yhtenäismarkkinoiden
toteutuminen voisi
kasvattaa bkt:tä
0,6 % ja nostaa
työllisyyttä 0,3 %.*

*Osaamiseen ja
koulutukseen
investoimalla
kykymme innovoida
pitäisi vahvistua.*

*Työllisyyteen oikealla
tavalla
asennoitumalla
työssäkäyvien
määrää voisi nousta
1,5 %.*

*Näiden yksittäisten
toimien toisiaan
täydentävä luonne
tarkoittaa sitä, että
niiden yhteisvaikutus
voi olla odotettua
paljon suurempi.*

Sisämarkkinaohjelma on yksi parhaimpia esimerkkejä Lissabonin tyyppisestä uudistuksesta, joka vaikuttaa merkittävästi kasvuun ja työllisyyteen. Esimerkiksi viemällä loppuun palvelujen yhtenäismarkkinoiden toteutus bruttokansantuotteen pitäisi keskipitkällä aikavälillä nousta 0,6 prosenttia ja työllisyyden 0,3 prosenttia. Rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen voisi – keskipitkäästä pitkään aikavälillä – alentaa EU:n yritysten pääomakustannuksia noin 0,5 prosenttiyksikköä, mikä voisi pitkällä aikavälillä nostaa bruttokansantuotetta 1,1 prosenttia ja työllisyyttä 0,5 prosenttia.

Kasvua osaamisella ja innovoinnilla

Investoimalla osaamiseen pitäisi voida vahvistaa EU:n kykyä innovoida sekä tuottaa ja käyttää uusia tekniikoita. Nostamalla tutkimukseen ja kehitykseen käytettävien määrärahojen osuuden 1,9 prosentista 3 prosenttiin bruttokansantuotteesta (jotta Lissabonin tavoitteeseen päästäisiin vuoteen 2010 mennessä) bruttokansantuote saataisiin nousemaan 1,7 prosenttia vuoteen 2010 mennessä. Myös inhimilliseen pääomaan investoiminen on välttämätöntä, koska pitkälle koulutautuneet ihmiset ovat etulyöntiasemassa tekemään työtä tuottavimman pääoman parissa ja panemaan täytäntöön uusien tekniikoiden edellyttämiä organisaatiouudistuksia. Työvoiman keskimääräisen koulutustason nostaminen vuodella saattaisi lisätä EU:n bruttokansantuotteen vuosikasvua jopa 0,3–0,5 prosenttiyksiköllä.

Uusia ja parempia työpaikkoja

Työllisyystilanne on viime vuosina kohentunut; kehitys on myönteisintä maissa, jotka ovat toteuttaneet uudistuksia, joissa tavoitteena on lisätä työelämään osallistumista ja panostaa aktiivisen työmarkkinapolitiikan sekä vero- ja etuisuusjärjestelmien suunnitteluun nykyistä enemmän. Selvitysten mukaan tällaisilla uudistuksilla työelämään osallistumista voidaan nostaa 1,5 prosenttiyksikköä; yhdessä maltillisen palkkakehityksen kanssa ne voivat johtaa 1 prosentin pudotukseen työttömyysasteessa.

Kuten edellä esitetystä käy ilmi, Lissabonin toimintaohjelmassa ehdotetuilla yksittäisillä toimenpiteillä olisi taloutta merkittävästi kohentavia vaikutuksia. Strategiassa on kuitenkin kyse toisiaan täydentävistä uudistuksista, jotka muodostavat kokonaisvaltaisen paketin. Käytettävissä olevien arvioiden perusteella voidaankin kohtuudella odottaa, että kunhan kaikki Lissabonin toimintaohjelman osatekijät on pantu täytäntöön, EU:n tämänhetkinen kasvupotentiaali saadaan lähemmäksi 3 prosentin tavoitetta. Sen myötä myös työllisyys lisääntyisi vähintään 6

miljoonalla työpaikalla vuoteen 2010 mennessä.

4. KUMPPANUUDELLA TULOKSIA KASVUUN JA TYÖLLISYYTEEN

Lissabonin strategian täytäntöönpano uuteen uskoon...

Vaikka Eurooppa-neuvostossa vuonna 2000 asetettujen Lissabonin tavoitteiden saavuttamisessa onkin jonkin verran edistytty, kokonaistulos on ristiriitainen. Suurin yksittäinen haaste vuoden 2010 määräajan puolivälissä onkin korjata täytäntöönpanon puutteet. Liian monimutkaiseksi tullut ja vaikeasti ymmärrettävä täytäntöönpanomenettely on pantava uuteen uskoon. Se tuottaa paljon paperia, mutta vähän toimintaa. Kansallisen ja unionin tason vastuunjako on hämärtynyt. Vastuunotto on sen vuoksi rajallista.

... yhdellä kansallisella kasvua ja työllisyyttä edistävällä Lissabonin ohjelmalla,...

Tilanteen korjaamiseksi komissio ehdottaa uudistetun Lissabonin strategian täytäntöönpanon kokonaisvaltaista uudistamista seuraavasti:

- **Yhdellä kansallisella kasvun ja työllisyyden toimintaohjelmalla**, jonka kansalliset hallitukset hyväksyvät kansanedustuslaitostensa kanssa käydyn keskustelun jälkeen, parannetaan vastuunottoa ja lujitetaan legitimiyyttä kansallisella tasolla työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan osallistuessa kansallisen Lissabonin ohjelman valmisteluun. Ohjelmassa vahvistetaan uudistustoimet ja jäsenvaltiossa vallitsevaa tilannetta vastaavat tavoitteet. Hallitusten olisi laadittava ja hyväksyttävä se kansallisten kansanedustuslaitosten kanssa käydyn keskustelun jälkeen.
- **Jäsenvaltioissa olisi nimettävä hallitustason Lissabon-vastaava**, joka vastaa strategian eri osien koordinoinnista ja Lissabonin ohjelman esittelystä.
- **Kansallisista** kasvua ja työllisyyttä edistäviä **Lissabonin ohjelmista** tulee merkittävä talous- ja työllisyystoimenpiteiden raportointiväline Lissabonin strategian osalta. Näin yksinkertaistetaan huomattavasti nykyistä useiden raporttien järjestelmää, joka liittyy komission uudelleenarvioitavaksi tulevaan avoimeen koordinoitimenetelmään.
- **Unionin tasolla toteutettavat ensisijaiset toimet** on määritetty, ja ne julkaistaan erillisessä Lissabonin yhteisön toimintaohjelmassa. Yksimielisyys toimien painoarvosta nopeuttaa päätöksentekoa ja, myöhemmin, täytäntöönpanoa.
- Raportoinnin yksinkertaistaminen näkyisi EU:n tasolla siinä, että **perustamissopimukseen perustuvat** (taluspolitiikan laajojen suuntaviivojen ja työllisyysuuntaviivojen mukaiset) **nykyiset talouden ja työllisyyden koordinoitivälineet yhdennettäisiin** yhteen strategiseen vuosikertomukseen, joka julkaistaisiin aina tammikuussa.

...kansallisiin hallituksiin nimettävillä Lissabon-vastaavilla,

... yksinkertaisella raportoinnilla,...

...yhdessä EU:n Lissabonin ohjelman ja ...

...yhden yhdennetyn talous- ja työllisyysasiain koordinoitipaketin kanssa.

Jäsenvaltioiden on osoitettava

Jäsenvaltiot. Täytäntöönpano on Lissabonin strategian Akilleen kantapää. Useat näistä ongelmista voitaneen ratkaista täytäntöönpanon parantamiseksi

sitoutumisensa. tehdyillä ehdotuksilla. Ne toimivat kuitenkin vain, jos jäsenvaltiot todella sitoutuvat niihin.

Myös Euroopan tasolla on oltava selkeä tehtävänjako:

Eurooppa-neuvosto näyttää suunnan...

Yleisvastuu prosessin ohjaamisesta olisi **Eurooppa-neuvostolla**. Eurooppa-neuvosto voi vielä paremmin hoitaa ohjauksen, kun otetaan käyttöön yhdenmestetty lähestymistapa kasvua ja työllisyyttä edistävien kansallisten ohjelmien suuntaviivojen hyväksymiseen ja jäsenvaltioiden raportointiin niiden täytäntöönpanosta.

...Euroopan parlamentin näkemysten perusteella...

Euroopan parlamentti osallistuisi prosessiin antamalla strategisesta vuosikertomuksesta lausunnon, joka neuvoston on otettava huomioon. Parlamentin puhemies ja neuvoston ja komission puheenjohtajat voisivat edelleen tavata säännöllisesti, myös ennen Eurooppa-neuvoston kevätkokousta, selvittääkseen, miten yhteisön Lissabonin ohjelmaan liittyviä lainsäädäntöehdotuksia saadaan eteenpäin lainsäädäntöprosessissa. Komissio antaa Euroopan parlamentille lisäksi säännöllisesti tiedoksi omat selvityksensä edistymisestä ja jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä.

...ja komissio vie prosessia eteenpäin.

Komission tehtävänä olisi tukea jäsenvaltioita Lissabonin ohjelmien laatimisessa ja asettaa käyttöön laatimista helpottavat rakenteet. Se arvioisi jäsenvaltioiden hyväksymät tavoitteet ja toimenpiteet, kiinnittäisi huomiota ongelmakohtiin ja varmistaisi strategisella vuosikertomuksellaan, että unioni pysyy sovituilla raiteilla. Komissio voisi täydentää tätä käyttämällä sille perustamissopimuksen nojalla kuuluvaa toimivaltaa varmistaa, että yhteisön lainsäädäntö siirretään asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä ja se, että jäsenvaltiot pitävät Lissabonin strategiaa koskevat sitoumuksensa.

Työmarkkinaosapuolet erityisasemassa...

Työmarkkinaosapuolet ovat myös keskeisessä asemassa. Niiden tuki on oleellista mm. aktiivisessa työmarkkinapolitiikassa, elinikäisessä oppimisessa tai teollisuudenalojen uudelleenjärjestelyjä ennakoitaessa. Tästä syystä komissio pyytää työmarkkinaosapuolia niille perustamissopimuksessa annetun toimivallan perusteella laatimaan omat kasvua ja työllisyyttä edistävät vuotuiset Lissabonin ohjelmansa. Säännöllisessä kolmikantahuippukokouksessa keskityttäisiin edistyksen arviointiin ja parhaiden käytäntöjen vaihtoon jäsenvaltioiden sisällä. Kasvun ja työllisyyden kumppanuus on näin täysin johdonmukainen työmarkkinaosapuolten kolmikantahuippukokouksessa maaliskuussa 2004 hyväksymän muutokumppanuuden tavoitteiden kanssa.

Uusi kolmen vuoden jakso alkaa vuonna 2005.

Vuonna 2005 käynnistetään uusi kolmen vuoden jakso, jota varten laaditaan yleisemmät talous- ja työllisyysasiain suuntaviivat, joiden avulla jäsenvaltiot voivat räätälöidä kansalliset Lissabonin ohjelmansa oman tilanteensa mukaisiksi. Suuntaviivat tarkistetaan vuonna 2008. Yksityiskohtainen selvitys uudistetusta hallintotavasta julkaistaan erikseen.

Näin luodaan kumppanuudelle rakenne ja varmistetaan

Ehdotukset, joiden tarkoituksena on saada kumppanuudella tuloksia kasvuun ja työllisyyteen, perustuvat selkeään tehtävänjakoon, jonka avulla kaikki toimijat saadaan ottamaan vastuu omaan vastuualaansa kuuluvista toimista.

*muutoksen
tapahtuminen.*

Uusi lähestymistapa raivaa nykyisten raportointivelvoitteiden viidakkoa. Pääkohtana siinä on siirtyminen 25 jäsenvaltion ja komission yksittäisistä poliittisista aiheista käymissä monenvälisissä neuvotteluissa tapahtuvasta koordinoinnista (avoin koordinointimenettely) komission ja jäsenvaltioiden kahdenvälisiin syvällisiin neuvotteluihin sitoumuksiin perustuvasta kansallisesta toimintaohjelmasta. Keskustelun kehyksenä toimivat perustamissopimuksen mukaiset talous- ja työllisyyspolitiikan nykyiset koordinoituvälineet eli talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja työllisyysuuntaviivat.

*Hyötyä
johdonmukaisista
toimista eri aloilla
ja eri tasoilla.*

Tällä lähestymistavalla saamme myös aitoja synergiaetuja kumppanuuden eri tasoilla toteutettavista toimista ja voimme hyödyntää täydentävyyttä jäsenvaltioiden sisällä ja niiden välillä. Jäsenvaltiot esimerkiksi vahvistavat Lissabon-ohjelmassaan kansalliset tutkimus- ja kehitysmenotavoitteensa sekä toimet, jotka ne aikovat toteuttaa. Yhteisön tasolla ehdotetaan T&K-menojen kaksinkertaistamista seitsemännessä tutkimuksen puiteohjelmassa ja useita poliittisia toimenpiteitä, joilla helpotetaan jäsenvaltioiden T&K-menoja. Kansallisten Lissabon-ohjelmien perusteella komissio voi näin vuosittain arvioida, miten T&K-menojen tavoitteeseen, joka on kolme prosenttia BKT:stä, on päästy koko unionissa, sekä tehdä tarvittavat ehdotukset politiikan välineiden mukauttamiseksi, antaa jäsenvaltioille palautetta ja raportoida tarvittaessa vaikeista ongelmista Eurooppa-neuvostolle.

Tiedottaminen Lissabonin strategiasta on merkittävää sitoutumisen varmistamiseksi kaikilla hallinnon tasoilla.

*Ihmisten täytyy
tietää, miksi
Lissabonin
strategia on niin
tärkeä,...*

Uudistuksen tarpeellisuudesta vakuuttamisen haaste ei pääty tähän raporttiin eikä vielä kasvun ja työllisyyden kumppanuuden käynnistämiseen maaliskuun Eurooppa-neuvostossa. Lissabonin kunnianhimoisen uudistussuunnitelman yhteydessä on selitettävä meihin kohdistuvat haasteet. Uudistuksen perusteet on selitettävä yhä uudelleen, jotta voidaan osoittaa sen kiireellisyys ja se, että meillä on vastaus tähän haasteeseen – selkeästi eurooppalainen vastaus. Viestin perille saaminen vaatii todellisia ja jatkuvia ponnistuksia.

*...ja se on
selitettävä heille
kansallisella ja
EU:n tasolla.*

Unionin toimielinten on hoidettava tämä tehtävä yhdessä. Päävastuu on kuitenkin jäsenvaltiotasolla, jolla viestit voidaan mukauttaa kansallisten huolenaiheiden ja keskustelujen mukaisesti. Kaikkien, joihin asiassa onnistuminen vaikuttaa, on osallistuttava tähän – kansanedustuslaitosten, alueiden, kaupunkien ja maaseutukuntien sekä kansalaisyhteiskunnan. Komissio puolestaan antaa kasvun ja työllisyyden toimintasuunnitelmasta tiedottamiselle keskeisen aseman koko toimikaudellaan.